

VIENYBĖ

1886 • OUR 95TH ANNIVERSARY YEAR • 1981

95 M. 19 N.

192 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

1981 M. LAPKRIČIO [NOVEMBER] 21 D.

Telephone
[212] 277-7257

50 CENTŲ

LITUANISTIKOS KATEDRA CHICAGOJE VEIKS 1984

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės 5-asis Seimas 1978 m. Toronto, Ont., Kanadoje nutarė ir PLB Valdybą įpareigojo rūpintis lituanistikos katedros steigimu. Tą nutarimą vykdydama, PLB Valdyba trejiš metus katedros įsteigimo reikalą labai rūpestingai studijavo, tyrė ir tarėsi su akademikais. 1981 kovo 1 galutinai nutarė lituanistikos katedrą steigti University of Illinois at Chicago Circle.

Po ilgesnių svarstymų bei derybų paruoštas sutarties projektas, kurį teisininkai patikrino. PLB Valdyba šią sutartį patvirtino 1981 m. spalio 14 posėdyje, ją su universiteto atstovais University of Illinois at Chicago Circle patalpose penktadienį, 1981 lapkričio 20 d.

Šia sutartimi PLB Valdyba įsipareigoja iki 1987 m. rugsėjo mėn. katedrai surinkti \$600,000, o pats universitetas pridės dar \$150,000. Tad bendra suma katedrai finansuoti \$750,000.

Surinkus ir įteikus \$200,000 iki 1983 rugsėjo 1, universitetas ieškos katedrai vadovo-profesoriaus. Jį pakvietus, katedra pradės oficialiai veikti 1984-85 mokslo metais.

Lituanistikos katedra yra pirmoji tautinė katedra šiame universitete, o taip pat ir pirmoji lituanistikos katedra laisvajame pasaulyje.

PLB Valdyba dėkoja lietuvių visuomenei už iki šiol rodytą didelį dėmesį katedros reikalams. Giliai tikime, kad ir ateityje šis dėmesys ir reikalinga finansinė parama greit įgyvendins lituanistikos katedrą kaip išėivijos lietuvių vertingą įnašą mūsų sautinei kultūrai išlaikyti ir ugdyti.

Lituanistikos katedrai pinigų renka specialus PLB Fondas. Aukos ir testamentinius palikimus rašyti **Lithuanian World Community Foundation** vardu ir siūsti:

Lithuanian World Community
PLB Fondas
5620 So. Claremont Ave.
Chicago, IL 60636 USA

Lithuanian World Community Foundation (PLB Fondas) yra "Not for profit" Illinois korporacija, turinti visus nuo mokesčių atleidimus ir veikianti pagal IRS įstatymų 501 (c) 3 skyrių. Šios korporacijos vadovybę sudaro pirmininkas Vytautas Kamantas, išdininkas Povilas Kilius, nariai Saulius Čyvas, Vaclovas Kleiza, Kazys Laukaitis ir dr. Antanas Razma. Visos aukos yra atleistos nuo mokesčių.

VLIKo seimą sveikina dr. K. Bobelis. Prezidiume: M. Pranevičius, M. Mažeika, J. Stiklorius, A. Kasulaitis, ir M. Blynas. V. Bacevičiaus nuotr.

1981 METŲ VLIKO SEIMAS CLEVELAND, OHIO

VLIKas—Vyriausias Lietuvai Išlaisvinti Komitetas lapkričio 7-8 posėdžiavo metiniam suvažiavime Lietuvių salėje, Cleveland, Ohio. Dalyvavo 42 atstovai. Kiekvienais metais išklaunami ir patvirtinami Tarybos ir Valdybos darbai, apyskaitos, svarstomos laisvinimo problemos.

Posėdžius pradėjo Vytautas Jokūbaitis. Jis pakvietė VLIKo pirmininką dr. K. Bobelį atdaryti seimą. Invokaciją paskaitė prel. Jonas Balkūnas. Išrinktas prezidiumas, sekretoriatas, išklaudyta VLIKo tarybos, v-bos, kraštų igaliotinių, Tautos Fondo pranešimų.

Pakaitomis Seimui pirmininkavo: Algirdas Kasulaitis, Marijus Blynas ir dr. Jonas Stiklorius. Pirmąją sesiją pradėjo Organizacinio komiteto pirmininkas Vytautas Jokūbaitis. Jis pristatė remėjų komitetą: Algirdą Kasulaitį, Joną Virbalį, Vytautą Januški, Kazį Karalių, Jozą Stempužį, Alfonsą Mikulskį, Vincą Akelaitį ir Henriką Idzelį.

Į Garbės Komitetą pakviesti Clevelando meras George V. Voinovich, Algirdas Kasulaitis, J. Stiklorius, Marius Blynas, sekretoriauti—M. Pranevičius ir Vaclovas Mažeika.

Atsistojimu pagerbtas Brazilijoje miręs vienas pirmųjų Lietuvos valstybės kūrėjų dr. Draugelis.

Žodžiu sveikino ALTo pirm. K. Sidlauskas; Pasaulio Lietuvių Gy-

dytojų S-gos pirm. dr. Jonas Valaitis. Jis pažymėjo, kad laisvajame pasaulyje šiandien yra virš 500 gydytojų. LRKS vardu sveikino Juozas Laučka; Rezistencinio sąjūdžio—Albertas Misiūnas; Mažosios Lietuvos—dr. Algis Regis; BALFo—Ona Jokūbaitienė; R. Bendruomenės—Andrius Juškevičius; karių veteranų—Antanas Jonaitis, Clevelando Lietuvių namų—Zenonas Dučmanas.

Raštu sveikinimus perskaitė Margarite Samaitienė. Vienerių metų veiklą apibūdino Tar. pirm. Grožvydas Lazauskas.

Valdybos veikla

Apie valdybos darbus informavo valdybos pirm. dr. K. Bobelis, L. Grinius ir dr. E. Armanienė. Taryboje dvi komisijos—studijų sienų—pirm. kun. Anas Trakis, politikos teisių—Jonas Jurkūnas. Sienų komisija surinkusi daug medžiagos ir davusi siūlymų Mažosios Lietuvos ir Rytų srities reikalais. Politinė—pasiūliusi Statuto keitimą. Kvieta prelegentus, vienas jų buvo dr. Stasys Kuzminskas iš Londono. Jis kalbėjo apie Lietuvos teritorijas. Sienų komisijos sekretorius Algis Regis nusiskundė, kad per 750 m. lenkai ir vokiečiai savinasi Mažosios Lietuvos lietuvių giminaičių žemes.

VLIKo valdyba vykdo laisvinimo uždavinius, reprezentuoja VLIKą.

Apie veiklos išplėtimą ir lietuvių atstovavimą tarptautinėje arenoje plačiai kalbėjo dr. K. Bobelis.

Visi Europos, Pietų Amerikos kraštai, o taip pat Kanada applankyta net po keletą kartų. Valdyba su tais kraštais palaiko glaudžius ryšius. Planuoja vykti dar į Australiją. Rūpinasi Lietuvoje už lietuvių suimtaisiais, platina patriotines knygas, šešiomis kalbomis leidžia ELTA biuletinį. Dalyvauja Amerikos Balse, Romos-Vatikano radijuose. Glaudūs ryšiai su State Departamentu. Pietų Amerikos atstovai kontaktuoja vyriausybes, spaudą, radiją.

1980 m. su Lietuvos diplomatinė tarnyba paruošusi Madrido konferencijai memorandumą. Valdybos pranešimą papildė dr. Kostas Jurgėla.

Pranešimai iš kitų kraštų

Henrikas Gavorskis, VLIKo igaliotinis Venezueloje, dalyvavo su savo sūnum. Jie ten veikia drauge su Lietuvių Bendruomene.

Leonardas Sruoga, atstovas Argentinoje, laiške pabrėžė, kad ir Argentinoje įsisteigė Komitetą Lietuvai Išlaisvinti. Vienas steigėjų Aleksandras Arturas Mičiūdas palaiko labai glaudžius ryšius su Argentinos spauda, radiju. Laikraščiuose Pabaltijo valstybės žemėlačiuose neįjungiamos į Tarybų S-gos teritoriją.

Nukelta į 3 psl.

Vienybe is published bi-weekly by Valerie Tysliava and son Joseph N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207. Second Class postage paid at Brooklyn, N. Y. Postmaster: Send address changes to Vienybe, 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207.

Subscription per year \$10.00. By First-Class mail \$25.00.

Staff: Editor: Jonas Valaitis; Managing and Layout editor: Valerie Tysliava; Assistant: Ann Waivada; Business Manager and Photo editor: Joseph N. Tysliava.

Contributing editors and writers: Mykolas Drunga, Demie Jonaitis, Charles P. Kal, Juozas Kreivenas, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zalatorius.

VLIKO SUDĖTIS IR VAIDMUO

Per savo veiklos 38-erius metus VLIKe buvo daug pasikeitimų. Padėtis susistabilizavo tik 1964 m., kai iš VLIKo išstojusios kai kurios grupės į jį vėl sugrižo.

VLIKo pirmuoju pirmininku buvo socialdemokratas prof. Steponas Kairys. Jis saugumo sumetimais tada pasivadino Kaminsku. Bet naciai ir kita pavarde pasivadinusį Kairį—atpažino, suėmė, ir drauge su vlikininkais dr. Damušiu, Gaidžiūnu, Tumėnu, Brunium, Bieliuku ir kitais įkalino.

☆ ☆ ☆

VLIKas ir jo veikla buvo atgaivinta Vokietijoje, kai Amerikos kariai pabėgėliams ir nacių į Vokietiją išvežtiesiems lietuviams pagelbėjo iš nacių išsilaisvinti.

Po Kairio VLIKui vadovavo kun. Mykolas Krupavičius, Jonas Matulionis, Antanas Trimakas, Vaclovas Sidzikauskas ir per 12 metų dr. Kęstutis Valiūnas, o kai jis iš pareigų rezignavo, išrinktas dabartinis dr. K. Bobelis. Pažymėtina, kad įvairių krizių momentais dar po keletą mėnesių VLIKui yra vadovavę Kipras Bielinis ir Juozas Audėnas.

Ką VLIKas veikia? Palaiko ryšius su Lietuvai draugingomis vyriausybėmis, leidžia biuletinį ELTA. Jį siuntinėja amerikiečių pasaulio ir lietuvių spaudai bei radijui, skelbia savo veiklą, surišta su Lietuvos vadavimu: lietuvių, anglų, prancūzų, italų ir ispanų kalbomis.

☆ ☆ ☆

VLIKe yra 15 narių, po vieną nuo VLIKą sudarančių grupių, būtent: Atgimimo Sąjūdis, Darbo Federacija, Krikščionių Darbininkų Sąjunga, Laisvės Kovotojų Sąjunga, Lietuvių Fronto Bičiuliai, Mažosios Lietuvos Rezistencinis Sąjūdis, Rezistencinė Santarvė, Rytų Lietuvos Rezistencinis Sąjūdis, Socialdemokratų Partija, Tautinis Sąjūdis, Ūkininkų Partija, Ūkininkų Sąjunga, Valstiečių Liaudininkų Sąjunga ir Vienybės Sąjūdis.

☆ ☆ ☆

Seniesiems Amerikos lietuviams kai kurios tos organizacijos mažai težinomos. Bet tuo metu pasauliui, ir ypač Lietuvą valdžiusiems naciams, buvo svarbu įrodyti, kad *visa lietuvių tauta yra vieninga, siekianti Lietuvai nepriklausomybės.*

☆ ☆ ☆

VLIKą dabar sudaro: Mažosios Lietuvos atstovas dr. Jonas Stiklorius iš Philadelphia, Pa., tautosakininkas dr. Jonas Balys iš Washington, D. C., Lietuvos trečiojo prezidento dr. Kazio Griniaus sūnus Liūtas Grinius iš Washington, D. C., Jonas Daugėla iš Daytona Beach, Florida, advokatė dr. Elena Armonienė iš Baltimore, Md. Visi kilę iš Lietuvos. Du nariai—dr. istorikas Kostas Jurgėla ir dr. Jokūbas Stukas, gimę New Jersey. Mat, Nepriklausomos Lietuvos vyriausybė ir amerikiečius lietuvius laikė ir Lietuvos piliečiais.

GRUODIS—SPAUDOS MĖNUO

JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros Taryba, siekdama įgyvendinti išeivijos tautinei gyvybei būtina tradicija, vėl skelbia **Gruodžio mėnesį spaudos mėnesiu.**

Gruodis—Kalėdinėm dovanom pasikeitimo metas. Nėra prasmingesnės ir kultūringesnės dovanos kaip lietuviškųjų laikraščių, žurnalų prenumeratos, savųjų autorių knygos. Praturtinkim tom dovanom savo šeimos narius, artimuosius, pačius save.

Spauda visada buvo, o išeivijoje dar labiau yra geriausia tautinio bendravimo, informacijos, saviauklos ir savimokos priemonė, laisvalaikio išmintingiausia pramoga.

Spauda yra ir išeivijos tautinio sąmoningumo mastas. Kai periodikos išėjimas ims retėti ar net nutrūkti, kai knygas vis mažiau kas bėpirks, tai bus ženklai, kad nutautila liga stiprėja ir plečiasi, kad ir tautinės mirties giesmė jau prie mūsų durų.

Kad esame pasiryžę tą, ženklų dar ilgai neregėti, liudykime Spaudos mėnesiui teikdami turinį ir prasmę.

Baigę spaudos mėnesį, išengsime į mūsų tautos pranašo Maironio gimimo ir mirties sukaktuvinius metus. Verta jo drąsinimą prisiminti: "Gana aimanuoti! Pažadinkim viltį, ir stokim į darbą, nelaukė giedros." JAV LB Kultūros Taryba

Seinuose kencia lietuviai katalikai

Toronto einantis savaitraštis Tėviškės Žiburiai nemaža rašo apie lietuvių katalikų sunkumus dėl lietuviškų pamaldų, kurie yra gerokai didesni negu pačioje Lietuvoje.

Tas laikraštis rugsėjo 3 d. laidoje tuo reikalu įdėjo vedamąjį, kurio pabaiga skamba taip:

Atsakingoji lenkų hierarchija Seinų problemą laiko išspręsta. Ešą lietuviams laikomos pamaldos buvusioje protestantų šventovėlėje ir tolimoje Žagarių koplyčioje, o bazilikoje — lenkams. Bet tai nėra patenkinamas sprendimas. Tai tik priedanga lietuvių išstūmimui iš bazilikos, į kurią jie turi nemažesnę teisę kaip lenkai, nes tai ir lietuvių parapijos šventovė. Lietuvių pamaldoms skirtos vietos yra mažytės, toli gražu nepakankamos esamam lietuvių katalikų skaičiui. Jei Seinų lietuviai minėtu lenkų dvasiškijs sprendimu yra didžiai nepatenkinti, yra ženklas, kad jis yra neteisingas, lietuvius skriaudžiantis, įžeidžiantis. Jis liks lietuvių lenkų santykių istorijoje kaip juoda dėmė, garbės nedaranti lenkų vadovybei, nuo kurios priklauso sprendimai. Nežiūrint daugelio ligšiolinių pastangų, toji vadovybė nerodo jokio palankumo lietuviams. Net vienintelis kunigas Seinuose, mokantis lietuvių kalbą, buvo iškeltas į lenkišką parapiją. Tuo būdu ir taip jau menkas lietuvių aptarnavimas dar sumenkėjo. Vis dėlto ryžtingieji Seinų tautiečiai nenuleidžia rankų, manydami, kad tokios rūšies problema negali būti laidojama, o tik sprendžiama. Prie jos sprendimo jie kviečia prisidėti ir laisvojo pasaulio tautiečius, t. y. daryti spaudimą į Vatikaną, kuris yra pasirašęs Helsinkio aktą, kad rūpintųsi žmogaus teisių apsauga Seinuose ir kitose panašiose vietose.

Tas pats laikraštis rugsėjo 17 d. laidoje įdėjo platų reportažą apie svečius iš Romos: prel. L. Tulaba ir salezietį M. Burba. Ten rašoma:

Prel. L. Tulaba, mūsų žiniomis, ketino aplankyti Punsą ir kitas vietas, žymiai anksčiau, bet dėl ligos kelionę turėjo atidėti. Jis atvyko į Punsą prieš Žolinę, čia vedė misijas ir dalyvavo Žolinių atlaiduose.

Jam bebūnant Punske, įvyko didelė, tradicinė Žolinės šventė š. m. rugpjūčio 15 d. Pagal seną paprotį, Punsko parapijos kaimai šios Marijos šventės ir derliaus nuėmimo proga nupina iš įvairių javų varpų ir žolynų vainikus, pritvirtina prie ilgų kotų ir neša procesijoje pamaldų metu.

Taip buvo padaryta ir šiais metais. Kaimų jaunimas, besiruošdamas procesijai, išsidėstė šventoriuje. Atėjo pažiūrėti vainikų Punsko parapijos klebonas kun. Ignas Dzermeika. Kiek ilgiau jis sustojo prie Punsko miestelio jaunimo paruošto vainiko, kuris buvo bene pats gražiausias ir originaliausias. Viršutinėje vainiko dalyje buvo matyti Punsko šventovės paveikslas, o apatinėje — seiniškės Marijos paveikslas su juodais kaspinais. Klebonas pasiteiravo ką visa tai reiškia. Ten stovėjęs jaunimas paaiškino, kad viršutinė vainiko dalis primena Punsko šventovės

100 metų sukaktį, o apatinė — Seinų baziliką, kurioje neleidžiamos lietuviškos pamaldos. Juodi kaspiniai ešą reiškia gėdulą dėl tokio lietuvių teisių pažeidimo.

Tai išgirdęs kun. I. Dzermeika griebė minėtą vainiką ir nulaužė kotą. Priėjęs prel. L. Tulaba paklausė jaunimą, kodėl jis įveda politiką, bando demonstruoti; ešą tuo būdu negalima laimėti. Vienas jų atsakė, kad tai jokia politika, o tiktai lietuvių teisė turėti pamaldas gimtąja savo kalba Seinų bazilikoje. Punskiečiai buvo nustebinti tokiu prelado svečio pareiškimu ir klausė ar dar reikės laukti 100 metų, bet į tai prelatas atsakė nežinąs.

Jaunimas, kuris jau buvo pasiruošęs procesijai, ir choras, pasijuto įžeisti ir nutarė procesijoje nedalyvauti. Truputį vėliau betgi apsigalvojo ir apsisprendė dalyvauti, nepaisant įvykusio incidento, nes dėl jo ešą negalima boikotuoti pamaldų. Sakoma, kad viena grupė mergaičių, nešusių savo vėliavą, vistiek uždėjo juodą kaspiną kaip solidarumo ženklą su Seinų lietuvių kovotojais.

Toliau reportaže rašoma, kad Lomžos vyskupas M. Stasinowskiis prel. Tulabai davė vienkartinį leidimą laikyti Mišias lietuvių kalba Seinų bazilikoje rugpjūčio 16 d. Čia prisirinko pilna bazilika lietuvių.

Tačiau autorius savo pastabas baigia su nusivylimo gaida:

Vienkartinės lietuviškos pamaldos Seinų bazilikoje buvo šviesus pragiedrusis, bet labai trumpas. Reguliarių lietuviškų pamaldų kaip nebuvo, taip ir nėra. Lietuviams daroma skriauda tęsiama toliau.

E. Tyl.

SUKAKTYS

Rugsėjo 26 d. suėjo dešimtmetis, kai žemišką kelionę Chicagoje baigė diplomatas, spaudos žmogus, Lietuvos generalinis konsulas dr. Petras Daužvardis. Mirties sukaktis praėjo tyliai. Jo šviesų atminimą tepaminėjo likusi žmona, Lietuvos generalinė konsulė Juzė Daužvardienė savo šeimos ir artimųjų ratelyje.

***

Algis Budrys, vienas iš žyesniųjų mokslinių apysakų ("Science fiction") rašytojų Amerikoje, šių metų sausio 9 d. atšventė 50 metų amžiaus sukaktį. Jo tėvas Jonas yra buvęs Lietuvos diplomatas, vėliausiu laiku Lietuvos gen. konsulas New Yorke. Įdomu, kad ir Algis dar tebeturi Lietuvos pasą ir yra Lietuvos piliečiu. Neseniai jis skaitė paskaitą University of Illinois Chicagoje lietuviškame studentams.

***

Dr. Romualdas Zalubas, pasižymėjęs astrofizikas, liepos 20 d. suėjo 70 m. amžiaus. Jis tarnavo JAV "National Bureau of Standards" iš kur neseniai išėjo į pensiją.

***

Danguolei Sadūnaitei, išeivių lietuvių poetei, lapkričio 18 d. suėjo 50 metų amžiaus. Ji dabar gyvena Putname, Conn.

Vienybė, 1981 m. lapkričio 21 d.

ALTO SUVAŽIAVIMO REZOLIUCIJOS

Suvažiavimas priėmė rezolucijas, kuriose nutarta sveikinti ryžtingai besilaikančius prieš okupanto priespaudą lietuvius tėvynėje.

Nutarta pasveikinti prezidentą Reagan ir Valstybės sekretorių Haig, dėkojant jiems už ryžtingą politikos liniją. Išreikšta padėka senatoriams, kongresmenams, JAV delegacijos Madride pirm. dr. Kampelmanui už Lietuvos reikalų gynimą Washingtone ir Madride konferencijoje.

Kreipiamasi į prez. Reagan ir Valst. sekr. Haig, prašant ryžtingai siekti, kad būtų išlaisvintas V. Skuodis ir būtų ginami nuo persekiojimų žmogaus teisių gynėjai. Sveikinami Lietuvos diplomatinio ir konsularinio korpuso nariai. Dėkojama organizacijoms, kurios remia Alto vykdomus Lietuvos laisvinimo darbus.

Kviečiami visi lietuviai Vasario 16 ir kitomis progomis aukoti Lietuvos laisvinimo reikalams, paremiant šioje srityje Alto atliekamus darbus ir atsiunčiant aukas. Suvažiavimas pareiškė padėką Alto valdybos nariams už rūpestingą veiklą.

Pavesta Alto valdybai padėkoti visiems sveikinusiems ir aukojusiems suvažiavimo proga. Pareikštas įvertinimas Vliko pastangų Lietuvos reikaluose ir pasidžiaugta sklandžiu bendradarbiavimu su Vliku. Skatinami lietuviai pasiuntinybės rūmų remontui siūsti aukas Lietuvos atstovui Washingtone.

Pilni rezoliucijų tekstai bus skelbiami vėliau.

Pabaigoje pirm. dr. K. Sidlauskas padėkojo dalyviams palinkėjo laimingai grįžti į savo miestus ir namus. Suvažiavimas baigtas Lietuvos himnu.

ALTO ATSTOVO WASHINGTONĖ PRANEŠIMAS

Dr. J. Genys, Alto atstovas Washingtonė, pažymėjo, kad Alto pastangų dėka Washingtonė tebeplevėsuoja laisvosios Lietuvos vėliava.

Altas reprezentuoja lietuvius Jungtiniame Pabaltiečių komitete ir Amerikos Rytų Europos Etninėje konferencijoje, ir Visatautinėje Amerikos Etninių Grupių konferencijoje.

Amerikos Lietuvių Tarybą atstovaujant Washingtonė atlikti specialūs uždaviniai 40-je atvejų. Baltai siekia gauti vietą iliustruotame Amerikos albume, protestuota dėl prievartos pavergtame Pabaltijy, keltas reikalas dėl diplomatinio tarnybų tęstinumo, rūpintasi transliacijų į Pabaltijį tikslumu, dalyvauta Madride konferencijoje, pasveikino naują vyriausybę ir informavo apie padėtį Pabaltijy, baltai ir ukrainai pasiekė, kad Kongrese įsikūrė Ad Hoc Committee pabaltiečių ir ukrainų reikalams.

Naujai išrinktiems kongresmenams pasiūsta informaciją apie įvykius Pabaltijy. Baltų atstovai rėmė kai kuriuos kandidatus į valdžios postus. Dalyvauta Sacharovo pagerbime.

Pabaltiečių komitete šią vasarą turėti trys studentai, lietuvių—G. Tamošiūnaitė. Pabaltiečių komiteto 20 m. veiklos sukakties proga pagerbti pabaltiečiams palankūs kongreso nariai ir kiti aukštieji pareigūnai, specialiam parengime įteikiant pažymėjimus. Veikta prieš sen. Pell pasiūlymą, kuris sumažintų radijo transliacijų į Pabaltijį veiklą.

Dr. Genys su amerikiečių delegacija buvo Japonijoje, kur turėjo progos Japonijos sosto įpėdiniui ir jo žmonai perteikti informaciją apie Lietuvą.

Skatino uoliau perteikti Lietuvos reikalus didžiajai spaudai. Turimi labai geri ryšiai su sen. Percy, kongresmenu Zablockiu, kurie įtakingi užsienio politikos reikaluose. Turimi artimi ryšiai su prezidento specialiu pavaduotoju etniniams reikalams Jack Burgess.

Iždo globėjų pranešimą paskaitė Vyt. Abraitis, pažymėdamas, kad atskaitomybės knygos ir dokumentai tvarkoje.

ISTORINIS ĮVYKIS CHICAGOJE

ADV. CHARLES P. KAL

Chicago yra antrasis miestas, kuriame unijistai stipriai išstiprinę. Be unijos vadų miesto mero negalima išrinkti.

Buvęs meras Richard Daly buvo gabiausias, sąmoningiausias; jis valdė demokratų partiją daugiau 20 metų. Jis partiją valdė taip stipriai, kad ji buvo galinga, kad unijų vadai net nedrįso bandyti streikuoti, nes unijų vadai Richard Daly pritarė už jo politines "malones".

Iš tikrųjų pradžioje jis buvo geras tiek lietuviams, o man ypač tiškai malonus. Jam mirus, demokratų partija prarado gerą vadovą, netekdama gyventojų vienytojo. Miesto gyventojai ir politikieriai manė, kad tai demokratų vienybės pabaiga. Tuo metu partijos vadai buvo vyrų rankose.

Nelabai žinoma moteris Jane Byrne, pamačiusi, kad vyrų vadovybė miestą privedė prie bankroto, būdama gudri ir sąžininga moteris numatė, kad vyrus iš vadovybės reikia pašalinti, ir už jų politinius nusikaltimus bausti. Žinodama vyrų politines nuodėmes, viešai pareiškė, kad ji siūlo savo kandidatūrą mero postui. Tai girdėdami jos pareiškimą, vyrų ausrise sukėlė bombos sprogdimą. Netrukus ji ir laimėjo rinkimus. Seni, išsigyvenę vyrų vadai "išsigando", sakydami, kad tai "politinis absurdas".

Naujai išrinktoji merė surado didelę politinę netvarką, per daug

prisamdytų tarnautojų su didelėmis algomis, bet su menkais patarNAVIMais. Miesto kasa buvo apytuštė, skolų buvo daug. Tuo pačiu metu seni politiniai vadai jai nepritarė. Unijų vadai irgi merės nepritarė, reikalavo padidinti darbininkam algas, ir jie suorganizavo įvairius streikus. Pamatę merės nepaprastus gabumus ir politinę sąžinę—nusileido. Bet jų širdyse dar tebeverda mintis, kad moteris miestui negali vadovauti. Tačiau visuomenė merėi pritaria. Pvz. Ji atleido nereikalingus pakeltųjų traukinėlių sargus, pareigas atiduodama viešajai policijai, sustiprindama policijos ir ugniagesių departamentus.

Merė rado miesto pinigų kasą tuštoką, todėl ji buvo priversta įvesti nereikalingus taksus, apmokėti darbininkams algas. Merė taupymo sumetimais panaikino miesto darbininkams nemokamą važinėjimą autobusais; spėjama, kad iki šiol tuo naudojosi daugiau negu 40,000 asmenų. Tie darbininkai gauna "riebias" algas (vairuotojai gauna \$24,000; o su viršlaikiu—dar daugiau). Tą sistemą gal galės pašalinti, nes busų vairuotojui užtektų mokėti \$15,000 per metus.

Visos Chicagos lietuvių moterys ir vyrai turėtų palaikyti merės Jane Byrnės planą, tikslu išgelbėti miestą ir vyrų politikierių vykdomos katastrofos!

VLIKO SEIMAS CLEVELANDE

Atkelta iš 1 psl.

Apie lietuvių skriaudimą Seinų trikampyje, Lenkijos teritorijoje, plačiai kalbėjo Albertas Misiūnas, Algis Regis ir eilė kitų.

Tautos Fondas

Apie Tautos Fondą kalbėjo Fondo Valdybos pirmininkas Juozas Giedraitis. TF tikslas—rinkti VLIKui aukas. Turi ir padalinį—Lietuvos Laisvės išda. Jame kau-

piamos lėšos tik Nepriklausomai Lietuvai, bet nuošimčiai iš investicijų skiriami VLIKui.

Fonde yra 700 narių. Šiuo laiku pinigų kasoje \$89,000. Lietuvos Laisvės išde—\$43,000. Per mėnesį gaunama apie \$8,000, maždaug po \$300 per dieną. Daugiausia aukų gauna iš Michigan ir Kanados. Turi skyrius Anglijoje ir Australijoje. Turi kelis aukotojus—tūkstantininkus.

Antanas Firavičius, Kanados TF atstovas po kalbos įteikė \$50,000 čekį.

Įdomi paskaita

Prof. dr. Domas Krivickas paskaitė įdomią ir ilgą paskaitą. Jis nušvietė VLIKo gaires, ateities planus.

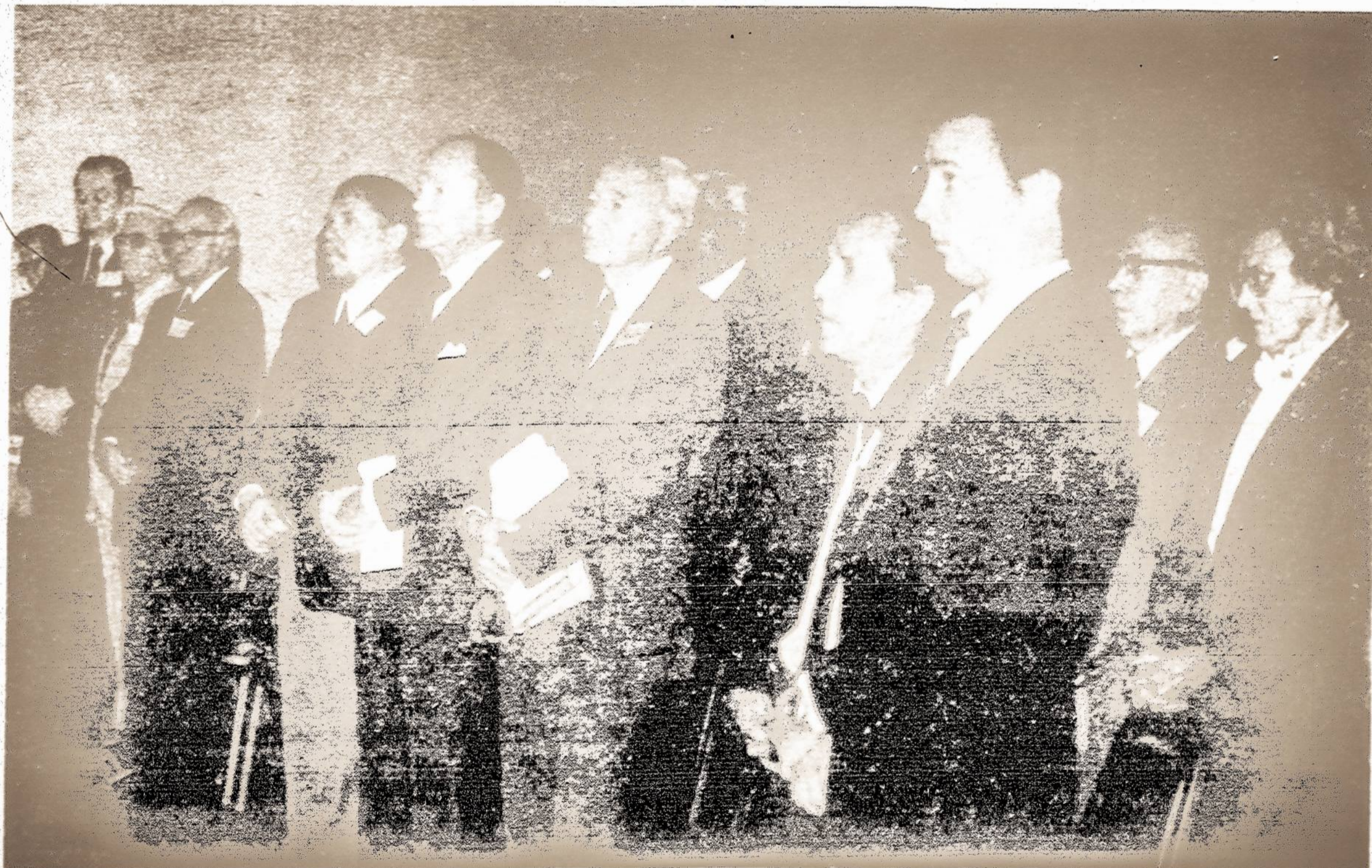
Seimas baigtas Lietuvos himnu. Priimta eilė rezoliucijų, bet jas pavesta valdybai suredaguoti.

***

Lapk. 6 buvo susipažinimo vakarienė, o po seimo—iškilminga vakarienė, kurios metu detroitietė Danutė Petronienė padainavo, akompanuojant clevelandiečiui Vytautui Puškoriui. Ciurlionio ansamblis pagrojo Alfonso Mikulskio kūrinį.

Iškilmingų mišių laiku prel. Jonas Balkūnas pasakė patriotingą pamokslą.

Dail. Romas Viesulas dalyvauja Tarptautinėje Grafikos Parodoje Jugoslavijoje. Šioje parodoje dalyvauja 574 dailininkai iš 61 valstybės. Dailininkas Viesulas taip pat dalyvauja ex-libris parodoje Lubin, Lenkijoje, Kazanlik, Bulgarijoje ir Moenchengladbach, Vokietijoje.

VLIKo seimo atidarymas Cleveland, Ohio. Iš d. į k.: H. Govarskas su sūnum iš Venezuelos, J. Laučka, dr.

J. K. Valiūnas, V. Jokūbaitis, K. Sidlauskas, T. Blinstrubas ir kiti. V. Bacevičiaus nuotr.

Vienybė, 1981 m. lapkričio 21 d.

Lietuvos Pasiuntinybės rūmų Washingtono atnaujinimas

ALT ir JAV LB valdybų pageidavimu, Lietuvos atstovas dr. S. A. Bačkis spalio 11 priėmė šių organizacijų atstovus aptarti Lietuvos Pasiuntinybės rūmų remontą. Neatidėliotini taisymai jau atlikti, o kitiems tuoj pat taisymams Pasiuntinybė lėšų neturi.

Dr. S. A. Bačkis pareiškė:

“Esu labai dėkingas ALT ir JAV LB-nei už jų ryžtą pagelbėti Pasiuntinybės namo remontui padaryti, bet kartu apgailestauju, kad lig šiol nepavyko konkrečiais žygiais tai padaryti. Kaip Lietuvos atstovas laikau netinkama kištis į JAV lietuvių organizacijų tarpusavio santykius, bet man būtų labai malonu, jei lietuvių organizacijų tarpe būtų geriausi santykiai ir pasiekiami susitarimai visiems lietuviams svarbiais reikalais, kaip, sakysim, ir Pasiuntinybės namo remonto klausimu.

Pasiuntinybės namo išlaikymo ir eventualaus jo remonto reikalas yra mano, kaip Lietuvos atstovo, pareiga. Dėl to ir eventualūs kontraktai su atitinkamomis firmomis tegali būti pasirašyti tik mano.

Kaip jau iš ankstyvesnių mūsų organizacijoms praneštų informacijų žinoma — Pasiuntinybė gali priimti aukas Pasiuntinybės reikalams ir namo remontui. Gavusi aukas — Pasiuntinybė visuomet bus pasiruošusi aukotojams pranešti — pasiūsti sąskaitas, kiek remontui apmokėta—išleista.

Pinigų sutelkimo ar aukų reikalas Pasiuntinybės remontui yra grynai organizacijų reikalas. Jei kas galės Pasiuntinybės remonto reikalu suteikti kokias specialistų paslaugas, patarimus—man bus labai malonu paslaugas sutikti ir priimti.

Svarbiausia šiuo metu yra—gauti aukų, pinigų paramai, kad reikalingiausi remonto darbai būtų padaryti, kiek galima greičiau”.

ALT ir JAV LB atstovai matydami, kad skubiems remontams jau dabar reikia sutelkti apie \$50,000, o vėliau—ir daugiau, ir kad šiam organizaciniam darbui reikia ne tik lėšų, bet ir veiklių žmonių darbams vykdyti,—aptarę taip pareiškė:

“ALTo ir JAV LB-nės atstovai, 1981 m. spalio 11 Lietuvos Pasiuntinybėj, Washingtono, dalyvaujant Lietuvos diplomatinės tarnybos nariams, išklaušė Lietuvos atstovo pranešimą ir sutarė Lietuvos Pasiuntinybės Washingtono rūmų atnaujinimo darbui bendradarbiauti ir šiam darbui sudaryti bendrą talkos komitetą paritetiniu pagrindu iš ALTo ir JAV LB-ės paskirtų asmenų. Konkrečios veiklos planų aptarimui bus vėliau sušaukta Amerikos lietuvių organizacijų atstovų konferencija.

Manoma, kad Pasiuntinybei atnaujinti bus reikalinga \$250,000, iš kurių \$50,000 reikalinga tuoj pat pastatui apsaugoti.

Sekantis ALTo ir JAV LB-ės atstovų pasitarimas numatytas Lie-

tuvos Pasiuntinybėj dar 1981 m. lapkričio mėn.

Pasitarime dalyvavo Lietuvos atstovas dr. S. Bačkis, generalinis konsulas A. Simutis, dr. D. Krivickas, ALTo atstovai G. Lazauskas ir dr. J. Genys, ir JAV LB-ės atstovai: A. Gečys, V. Nakas ir A. Gureckas. (Pasirašė A. S. Gečys ir G. J. Lazauskas”.

ALT ir JAV LB atstovai apie tai išsipareigojo informuoti savo valdybas, toliau konkrečius darbus. Lietuvos Pasiuntinybės Washingtono rūpesčiai, t. y. šiuo metu iškilęs neatidėliotinas rūmų atnaujinimas yra ne vienos kurios organizacijos, bet visų Amerikos lietuvių reikalas bei patriotinė pareiga.

Amerikos lietuvių visuomenė jau iš seno vieningai ėjo kartu su Lietuvos atstovybe Washingtono, remiant Lietuvos nepriklausomybės kovas ir dabar — išsilaisvinimą. Tikimasi, kad visuomenė išgirs Lietuvos atstovo balsą ir gausiai prisidės savo parama.

Esant skubiam reikalui, pageidaujama, kad organizacijos ir pavieniai tautiečiai, norintieji jau dabar prisidėti prie šiuo laiku reikalingiausio ir neatidėliotino Atstovybės rūmų Washingtono remonto, aukas prašoma siųsti tiesiog Lietuvos Atstovybei (išrašant čekius **Lithuanian Legation** vardu) adresu:

Lithuanian Legation
2622 16th Street N. W.
Washington, D. C. 20009

Jonas B. Genys, Maryland universiteto profesorius yra parašęs straipsnių, o kartu su C. M. Hunt ir knyga “Diversity of clonal progenies from Pinus strobus seed orchards in the Northeast and adjacent Canada ...”. Dabar prof. pakviestas skaityti savo darbų rezultatų pranešimą konferencijoje Japonijoje. IV Mokslo ir kūrybos simpoziume skaitys paskaitą “Lietuvos medžių genolinių savybių studijos Amerikoje”.

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos pirmininkas dr. H. Brazaitis įteikia \$1,000 premiją Juozui Stempužiui, Tėvynės Garsų radijo valandėlės vedėjui. Greta stovi dr. D. Degėsys, Jr.

ATVYKS LENKIJOS LIETUVIŲ ANSAMBLIS

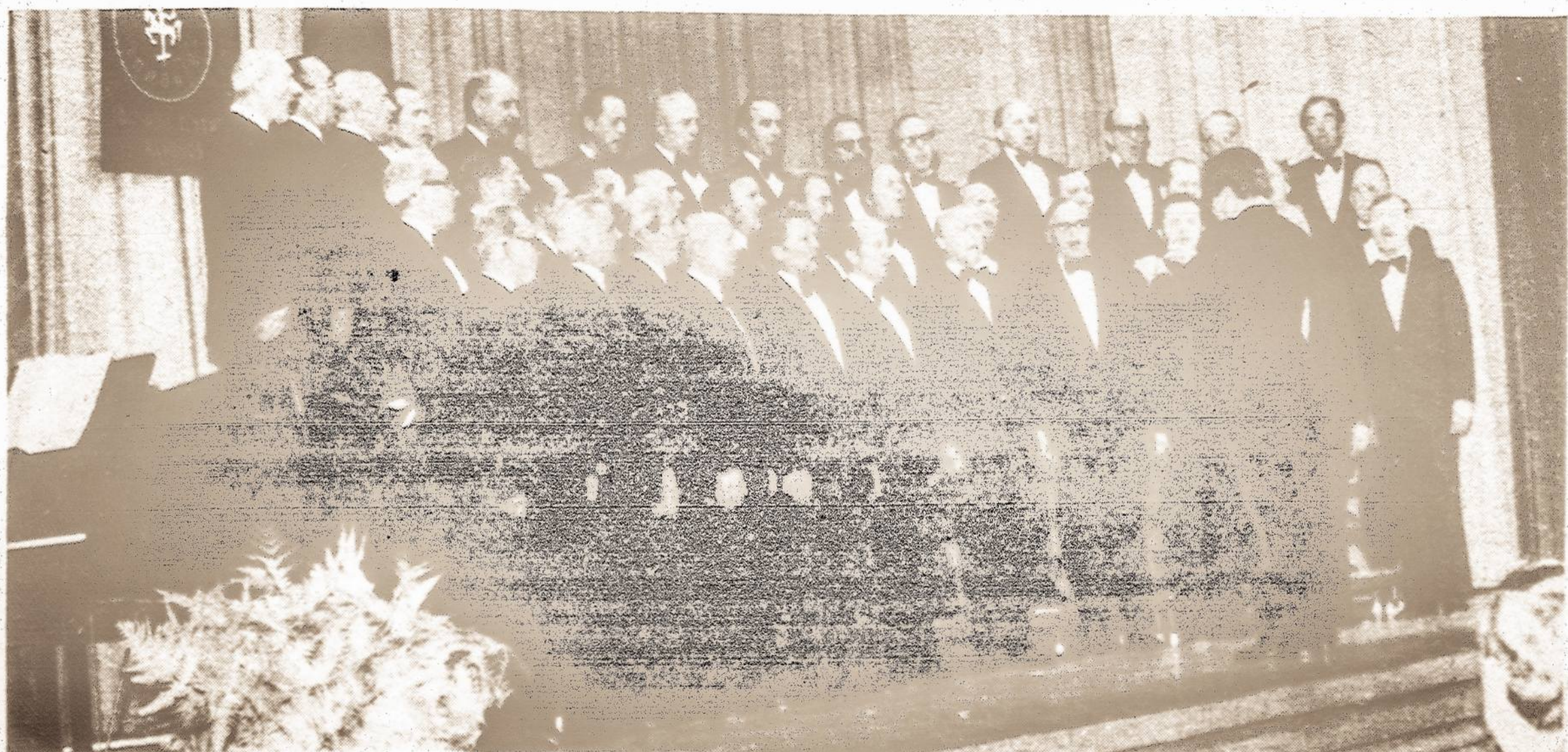
Stengiamasi 1982 m. liepos mėnesį į Ameriką atskraidinti Lenkijos Lietuvių visuomeninės kultūros draugijos liaudies dainų ir šokių ansamblį Sūduva. Ansamblui vadovauja Antanas Šliaužys, Punsko Lietuviškosios gimnazijos muzikos mokytojas. Dabar jau intensyviai susirašinėjama. Sūduva repetuoja ir visomis išgalemis ruošiasi istorinei išvykai. Koncertai planuojami JAV ir Kanadoje.

Sūduvos ansamblio atkvietimas ir koncertų surengimas reikalauja didžiulių pastangų ir stambių piniginių išsipareigojimų. Tikimasi sulaukti visapusiškos JAV ir Kanados lietuvių organizacijų bei pavienių asmenų talkos.

Punsko lietuvių išvykos įgyvendinimas patikėtas dr. Leonui Kriaučeliūnui. Sudaromas specialus komitetas.

Kūmos pyragas ... Ona Mikulskienė, Toronto Lietuvių Vyrų choro “Aras” kūma, Lietuvių Dienų proga Clevelande, po koncerto vaišino dainininkus kūmos pyragu. Nuotraukoje — Mikulskienė duoda savo pyrago choro vadovui V. Verikačiui.

Cleveland, Ohio LB apylinkės Lietuvių dienose spalio 31 d. meninę programą atliko “Aras” vyrų ansamblis

iš Toronto, Ont., Kanados, vadovaujamas muziko V. Verikačio.

Vienybė, 1981 m. lapkričio 21 d.

ARGENTINOS LIETUVIAI

Dr. Justas Kuncaitis, pagarsėjęs mikrobiokemikas su žmona Jadvyga viešėjo Lietuvoje ir buvo susitikęs su savo profesijos žmonėmis.

Borisas Musteikis su žmona Irma Lietuvoje praleido 3 mėnesius ir plačiai pavažinėjo po visą kraštą.

Taip pat Lietuvoje viešėjo Emilija Mesonytė-Subačienė, Stasys Vercinskas, Mykolas Taletavičius, Jonas Kaulinis ir kt.

Lietuvoje porą mėnesių praleido ir Brazilijos lietuvių veikėjas Jonas Bagdžius. Jis keliavo kartu su žmona Birute. Be Lietuvos aplankė ir Olandiją, JAV ir Kanadą.

ŠLUBUOJA ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSAS

Dėl ALB leidėjo Prano Ožinsko ligos ir sunkių ekonominių sąlygų vėl 4 mėnesius nepasirodė Argentinos Lietuvių Balsas. Leidėjas neseniai gautame spalio mėnesio numeryje skundžiasi kad doleris pabrango daugiau negu 3 kartus, o pagal tai pabrango ir popieris bei kiti spaudos reikmenys. Paštas taip pat dažnai kelia persiuntimo kainą—rašo ALB leidėjas.

ANGLIJOS LIETUVIAI

LIETUVIŠKŲ FILMŲ FESTIVALIS

Anglijoje, netoli Lietuvių sodybos esančiame Palace kino teatre Bordon miestelyje, įvyko lietuviškų filmų festivalis, kuriame buvo parodytos dvi Lietuvoje gamintos filmos: Kupiškėnų vestuvės ir Vincas Svirskis (apie dievdarbį) ir newjorkiečio Jono Meko filmų dienoraštis "Prisiminimai kelionės į Lietuvą". Festivalis, kurį surengė DB Lietuvių Jaunimo sąjunga, įvyko spalio 31 d.

DEVYNIOS DIENOS VILNIUJE

Londonė išeinantis Europos Lietuvis skelbia apie 1982 m. vasarą (liepos 24-rugpjūčio 7 d.) rengiamą ekskursiją į Lietuvą. Bus viešima po tris dienas Maskvoje ir Leningrade ir 9 dienas Vilniuje. Kelionės kaina 425 svarai.

APRAŠĖ VAIVADAS

Europos Lietuvis dažnai įdeda žinių apie Londono Lietuvių Namuose viešintčius svečius iš užjūrio. Spalio 16 d. laidoje buvo įdėta tokia žinia:

Lietuvių namuose lankėsi

Atvykę aplankyti karo metu Anglijoje pažintas vietas, Lietuvių Namuose lankėsi Amerikos lietuvių veikėjai Antanas ir Milda Vaivados. Jie užsisakė Europos Lietuvių, paremdami laikraštį 50 dol. auka.

A. Vaivada karo metu buvo karininku JAV kariuomenės dalinyje, kuris stovėjo Anglijoje ir vėliau dalyvavo invazijoje. Vėliau Vak. Vokietijoje jis padėjo lietuvių pabėgėliams apsigyventi patogesnėse vietose. Prieš karą A. ir M. Vaivados dirbo spaudos darbu Čikagoje. A. Vaivada buvo "Naujienu" redaktorium, o Milda Baronaitė—Vaivadienė ilgesnį laiką buvo "Naujienu" redakcijos sekretorė.

Dabar pp. Vaivados yra pensininkai ir gyvena prie Vašingtono.

Vienybė, 1981 m. lapkričio 21 d.

Inž. Jonas Gaidimauskas, žmonos ir dukterų sutinkamas, kai jis grįžo iš Nairobi, Energetikos kongreso Kenijoje, kur jis atstovavo Argentinai. Jis ten buvo susitikęs su lietuviu iš Šveicarijos. Kongreše dalyvavo iš viso pasaulio 8000 delegatų.

Eduardas Radionovas su žmona Jadvyga Šimėnaite, iš JAV, praėjus 20 metų aplankė žmonos tėvus Argentinoje. Viešėjo pas draugus, jų tarpe ir pas Argentinos Lietuvių Balso leidėjus Praną ir Oną Ožinskus. Juos lydėjo inžinierius J. Čekanauskas.

Prie Buenos Aires, Argentinoje Lietuvių centro ansamblis Inkaras šoka lietuvių tautinius šokius ir dainuoja lietuviškai ir ispaniškai. Jie neseniai gastro-

liavo Urugvajuje ir dabar ruošiasi aplankyti Brazilijos lietuvius. Ansambliai vadovauja Birutė Petrauskaitė-Daratienė.

P. Ožinsko nuotr.

IŠ ANGLIJOS Į CHICAGĄ

Į Chicagą išvyko Frankas Bernatavičius, 23 m. amž. Čia gavo darbą ir apsisprendė pasilikti. Kol gyvena Mančesteryje, aktyviai dalyvavo liet. jaunimo veikloje.

VESTIS NIEKADA NEVELU

Europos Lietuvis informuoja apie Mančesteryje, Anglijoje, gyvenančių tautiečių Aleksandro Kuzmicko ir Elenos Žemaitienės vestuves. Jaunasis yra 81 metų, o jaunoji 74 metų amžiaus.

Sios vedybos įvyko po to, kai jie abu sužinojo iš Lietuvos prisiųstų dokumentų, kad abiejų — jo teisėta žmona ir jos teisėtas vyras — yra mirę. Tokio amžiaus vestuvės lietuviuose yra labai retas dalykas.

Pajaučiamais buvo J. ir K. Subačiai. Sutuokė kan. V. Kamaitis jų namuose, nes nesveikuojant A. Kuzmicko kojoms, į bažnyčią nuvykti negalėjo. Vestuvinių pokylis įvyko jų namuose.

MIRĖ VYSK. Č. SIPOVIČIUS

Spalio 4 d. tuoj po iškilmingų mišių, kurias gudų katalikų vyskupas Česlovas Sipovičius celebravo Londono gudų bažnyčioje, jis pasijautė blogai ir, nuvežtas ligoninėn, mirė.

Vyskupas Česlovas Sipovičius buvo Marijonas, Gudų katalikų Sielovados ganytojas Vak. Europai. Buvo gimęs Lietuvoje ir ten išventintas kunigu 1940 m. Po karo atsikūręs Vakaruose, 1947 m. Londone įsteigė Marijonų namus, kur dabar yra gudų kultūrinis centras. 1960 m. jis buvo pakeltas į vyskupus.

Rugsėjo 29 d. miręs Latvijos Charge d'Affaires Londone Teodots V. Ozolinš buvo palaidotas šalia savo tautiečių gražioje latvių kapinėse Brookwood'e, dalyvaujant dideliame būriui latvių, anglų ir kitataučių. Lietuviams atstovavo Lietuvos atstovas V. Balickas su poniu ir DBLS pirm. Z. Juras.

T. Ozolinš buvo gimęs 1899 m. lapkričio 20 d. Mangulių parapijoje, Latvijoje, mokytojo šeimoje. Jis mokėsi komercinėje mokykloje ir nuo 1924 iki 1928 m. studijavo politinius mokslus Kopenhagoje.

LIETUVIAI CHICAGOJE

Kalėdinės eglutės programos— "Kalėdos visame pasaulyje", Mokslo ir pramonės muziejuje prasidės lapkričio 28 d., su Armenijos, trėmis Cekoslovakijos ir Graikijos programomis. Lietuvių pasirodymas bus gruodžio 8 d. 7:30 val. vak. Taip pat tą vakarą bus lietuviškos tautodailės ir lietuviškų valgių.

Kun. Mykolas Tamošiūnas, ilgametis lietuvių globėjas Kolumbijoje, Medellino mieste ir jo apylinkėse, viesėjo JAV-bėse. Porą savaitių praleido Chicagoje, lankydamas savo gimines, pažįstamus ir iš Kolumbijos persikėlusius. Lapkričio 5 d., išvyko į Miami, o iš ten grįžo atgal į Kolumbiją.

Korp. Neo-Lithuania suvažiavimas, įvykęs lapkričio 7 d. Lietuvių Tautiniuose namuose, Chicagoje, išsirinko naują vyr. valdybą; pirm. Ant. Juodvalkis, vicepirm. S. Gotceitas, sekr. Vida Jonušienė, išd. V. Mažeikienė, arbiter elegantiarum Rimas Gulbinas.

Čiurlionio galerijos 1980-83 m. valdybą sudaro šie asmenys: Vanda Aleknienė—pirm., Marytė Gaižutienė, Teresė Gaidelytė, Rimantas Griškėlis, Vincas Lukas, Donatas Kavaliūnas, Algis Trinkūnas ir Donius Varnaitis.

Atidarant jungtinę lietuvių dailininkų parodą Čiurlionio galerijoje Chicagoje. Čia matoma ir nemaža parodoje savo darbus išstaciusių dailininkų. Dešinėje sėdi dailės veteranas ir mecenatas M. Šileikis.

Jungtinė dailininkų paroda Chicagoje

Čiurlionio galerijoje (antrojoje) šiuo metu vyksta jungtinė lietuvių dailininkų paroda, kurioje darbus yra išstatę 15 dailininkų, jų tarpe tik trys vyrai. Dauguma jų gyvena Chicagoje ir apylinkėse: iš toliau pasirodo dail. Jonas Rūtenis ir Ilona Brazdžionienė.

Parodos dalyviams buvo skirtos premijos. Didžiausiuoju mecenatu yra dail. Mikas Šileikis. Siemet pirmoji premija nebuvo duota (sekančiais metais ji bus dviguba—1,000 dol.). Antrąją premiją—200 dol. gavo Dalia Kolbaitė, o trečiąją (200 dol.)—Vera Svagienė.

Ši paroda tęsis iki gruodžio mėnesio vidurio. Galerija yra įsikūrusi 4038 Archer Ave.).

"Dainava" liet. tautinio meno ansamblis, savo visuotiniam narių susirinkime lapkričio 10 d. išrinko naują valdybą. Valdyba pasiskirstė pareigomis: pirmininkas—Vytautas Jasinevičius, vicepirmininkas—Alfredas Urba, vicepirmininkė ūkio reikalams—Danguolė Ilginytė, izdininkas Vytautas Radys, finansų sekretorė—Mėta Gabalienė, sekretorė—Julita Burgess ir vald. narys—Juozas Vieraitis.

Kornelijus Jazbutis, JAV LB Socialinių reikalų tarybos patarėjas ir Illinois valstijos Socialinės apsaugos departamento konsultantas, paskirtas naujoms atsakingoms pareigoms ryšium su gub. Thompsono įvesta "workfare" programa, kuria kai kurie socialinę pašalpą gaunantys asmenys bus reikalaujami imtis siūlomo darbo. K. Jazbutis, kurio specialybė yra psichiatrija, aktyviai dalyvauja ir Chicagos lietuvių kultūriniame gyvenime.

Visuomenininko premija, kurią organizuoja Pasaulio Liet. Katalikų Bendrija ir finansuoja kun. Juozas Prunskis, šiemet bus skiriama Kanadoj. Jury komisiją sudaro dr. J. Sungaila (pirm.), kun. A. Simanavičius, kun. J. Staškus, dr. O. Gustainienė ir V. Bireta. Premijos dydis — 1,000 dol.

Jungtinės lietuvių dailininkų parodos antrosios premijos laimėtoja Dalia Kolbaitė [antra iš kairės]. Dešinėje stovi Balžeko Lietuvių Kultūros muziejaus savininkas Stanley Balžekas, o šalia jo—dail. M. Eivaitė.

Z. Degučio nuotr.

Lietuvių Bendruomenės vakarinio pakraščio rajoninėje konferencijoje, Chicagoje, susitikę Lietuvių B-ės Krašto valdybos vykdomasis vicepirm. ir republikonų partijos veikėjas—Jonas Urbonas su Anatolijum Milūnu—Amerikos lietuvių republikonų federacijos pirm.

REPUBLIKONAI GELBSTI SKUODĮ IŠLAISVINTI

JAV Lietuvių republikonų federacija ir toliau tęsia aktyvią akciją prof. Vytautui Skuodžiui gelbėti. 1981 m. spalio 14, Illinois atstovų rūmai priėmė rezoliuciją No. 492, kurią lietuviams republikonams prašant, pristatė Illinois atstovė Judy Topinka.

Rezoliucijoj plačiai atpasakojama Vytauto Skuodžio gyvenimo istorija, jo apkaltinimai ir dabartinė padėtis.

Rezoliucija siunčiama Amerikos valstybės sekretoriui, kongreso Rūmų vadovams, ir visai Illinois valstijos delegacijai Amerikos kongrese, reikalaujant, kad būtų imtasi žygių greit Vytautą Skuodį išlaisvinti.

Rezoliucijoj minima jog šios rezoliucijos kopijos būtų taip pat įteiktos JAV lietuvių republikonų federacijos pirmininkui Anatolijui Milūnui ir Baltų-Slavų politinės organizacijos pirmininkui Algiui Regiui (kuris taip pat yra Illinois Lietuvių republikonų lygos pirmininkas), iškeliant jų pastangas kovoje prieš

Sovietų priespaudą pavergtose tautose, išreiškianti viltį, jog tos pastangos su laiku bus sėkmingos.

Panašios rezoliucijos laukiama ir Illinois valstijos senate, kur lietuvių republikonų federacija šiuo reikalu yra dariusi žygių.

Junkime visus į bendrą akciją Vytauto Skuodžio reikalui, būsime sėkmingi.

Judy Topinka, Illinois valstijos atstovė, Skuodžiui gelbėti rezoliucijos autorė.

VIEŠĖJO E. JUŠKYS

Lapkričio mėnesio pirmąjį savaitgalį į Chicagoją buvo atvykęs Tarybų Sąjungos ambasados I sekretorius ir konsulas Edmundas Juškys, kuris čia susitiko su savo draugais ir pažįstamais. Beje, Juškys vasarą praleido Lietuvoje, kur apvedino savo dukrele Eglutę. Daug kas ją atsimeina iš ankstesnių laikų, kuomet apie penkmetį kartu su tėvais ji gyveno Amerikoje.

Vienybės atstovybė Chicagoje

Visais Vienybės laikraštį liečiančiais reikalais galima kreiptis rašant šiuo adresu: Ed. Šulaitis, 1330 S. 51 Ave., Cicero, Ill. 60650, tel. 652-6825.

Vienybė, 1981 m. lapkričio 21 d.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ŽINIOS

PATVIRTINTAS PLB IR ALTO SUSITARIMAS

JAV LB Krašto Valdyba savo posėdyje, 1981 m. spalio 24, Bostone, svarstė ir patvirtino Washington 1981 m. spalio 11. Tame pasitarime dalyvavo Lietuvos atstovas dr. Stasys Bačkis, gneralinis Lietuvos konsulas Anicetas Simutis ir dr. Domas Krivickas. JAV LB Krašto Valdybai atstovavo Visuomeniniams Reikalams Tarybos pirm. Algimantas Gečys, jo pavaduotojas Algimantas Gureckas ir narys—ryšininkas Washington Viktoras Nakas. ALTo atstovavo valdybos sekretorius Grožvydas Lazauskas ir dr. Jonas Genys.

Susitartą, kad į Lietuvos Pasiuntinybės namo remonto komitetą po tris atstovus skiria ALTo ir JAV LB. Komiteto pirmininkas parenkamas abiem susitarus. ALTo ir JAV LB Krašto Valdybos pirm. sušauks organizacijų atstovų konferenciją konkretiems veiklos planams aptarti. JAV LB Krašto Valdybos ir ALTo atstovai vėl susitiko Lietuvos Atstovybėje Washington lapkričio mėn.

* * *

Baltic American Freedom League komiteto veikla svarstyta PLB Visuomeniniams Reikalams Komisijos posėdyje. Jame dalyvavo Los Angeles, Cal. atstovai Antanas Mažeika, Danutė Barauskaitė, Leonardas Valiukas ir Brinkis bei JAV LB Krašto Valdybos pirm. Vytautas Kutkus ir Visuomeniniams Reikalams Tarybos pirm. Algimantas Gečys. Po to šis klausimas buvo nagrinėtas JAV LB Krašto Valdybos posėdyje Detroito ir JAV LB IX-tosio Tarybos trečiojoje sesijoje Bostone.

Baltic American Freedom League veiklai principiniai pritarta ir susitarta, kad pusę lietuvių direktorių, plus vieną į direktorių tarybą pristato JAV LB Visuomeniniams Reikalams Taryba, o tvirtina JAV LB Krašto Valdyba. Atstovavimas Baltuosiuose Rūmuose, State Departmente ir kitose svarbesnėse įstaigose bei memorandumų rašymas ir toliau paliekamas JAV LB Krašto Valdybai.

Šiuo metu Baltic American Freedom League turi 15 direktorių—11 iš jų bus lietuviai, o po du—latviai ir estai.

Finansus savo veiklai telks pats komitetas. Baltic American Freedom League komitetui Veiklos gaires nustatys Steering Committee, kurių didelę daugumą sudarys JAV LB Visuomeniniams Reikalams Tarybos nariai.

Principe taip pat pritarta Hannaford kompanijos samdymui. Hannaford kompanija ne Lietuvą vaduos, kaip kai kurie veiksniai skelbia, bet ji bus tik talkininkė, o tiksliau tik mūsų įrankis, sakyčiau kompiuteris, mums pagelbėti mūsų nurodytose veiklos srityse. Jie atliks tik tuos darbus, kokius mes jiems pavesime.

Šiuo metu ruošiami galutiniai Baltic American Freedom League įstatai, kuriuos tvirtins JAV LB Krašto Valdyba.

Vienybė, 1981 m. lapkričio 21 d.

JAV Lietuvių Bendruomenės apygardų ir apylinkių pirmininkų II-asis suvažiavimas įvyks Detroito 1982 m. balandžio 17 ir 18, t. y. tuo pačiu laiku kada vyks pagrindinis JAV LB 30 metų minėjimas. Suvažiavime dalyvauti kviečiami ir visi JAV LB Tarybos nariai. Pirmasis toks visų apygardų ir apylinkių pirmininkų suvažiavimas taip pat įvyko Detroito 1959 m. rugsėjo 5 ir 6.

JAV LB trisdešimtmečiui paminėti ruošiamas leidinys, kurį redaguoja Balys Raugas. Jame atsispindės JAV LB Krašto valdybų, prezidiumų, apygardų bei apylinkių veikla. Leidinyje bus aptarti JAV Lietuvių Bendruomenės didieji renginiai: Dainų Šventės, Tautinių Šokių Šventės, Kultūros Kongresai, Teatro Festivaliai, Mokslo ir Kūrybos Simpoziumai, masinis apsilankymas Baltuosiuose Rūmuose, Politinės konferencijos, ir kita veikla.

JAV Lietuvių Bendruomenės 30 metų sukaktis bus minima visose JAV LB apylinkėse. JAV LB inkorporuota Connecticut valstijoje 1952 m. vasario 14 d. Pagrindinis minėjimas, akademija ir koncertas įvyks 1982 m. balandžio 17 ir 18 dienomis Detroito. Jį ruošia JAV LB Detroito apylinkės valdyba.

Iš JAV LB-ės Tarybos sesijos, Bostone 1981 m. spalio 24-25 d. d. Nuotraukoje sesijoje dalyvavę JAV LB-ės Krašto Valdybos ir Tarybos prezidiumo nariai: sėdi—Ingrida Bublėnė, Vytautas Izbickas, Vytautas Kutkus, Vaiva Vebratė-Gustienė; stovi—Romualdas Veitas, Virgus Volertas, dr. Antanas Butkus, Alfonsas Velavičius, Algis Rugienius, Česlovas Mickūnas ir Algimantas Gečys. Jono Urbono nuotr.

Visos aukos Pasaulio Lietuvių Bendruomenei (Lithuanian World Community), pagal gautus raštus iš JAV mokesčių įstaigos (Internal Revenue Service) gali būti nurašomos nuo JAV federalinių mokesčių. Sudarydami testamentus LB rėmėjai gali bent dalį savo palikimo skirti PLB, į testamentą įrašydami Lithuanian World Community, a Not For Profit, Tax Exempt, Illinois Corporation, ID No. 36-3003339.

PLB Valdybos leidžiamas Pasaulio lietuvis jau išeina reguliariai kas mėnesį (išskyrus vasaros mėnesius, kada pasirodo dvigubi numeriai) ir lanko savo skaitytojų šeimą 32-juose pasaulio kraštuose. Jį redaguoja patyręs redaktorius Bronius Nainys, jam talkina Romas Kasparas ir techninis redaktorius Clementas Dėdela, spausdina Draugo spaustu-

JAV L. B-ės Tarybos sesijos Bostone, dalis prezidiumo. Nuotraukoje: Vytautas Izbickas—JAV LB Tarybos prezidiumo p-kas; Joana Kūraitė—Kanados L. B-ės pirmininkė—daro Kanados LB pranešimą ir sveikina sesiją; R. Veitas—ir Č. Mickūnas—Tarybos prezidiumo nariai. Jono Urbono nuotr.

Kazys Laukaitis, JAV LB Vidurio vakarų apygardos pirmininkas ir sekretorė Agnė Katiliškytė kontaktavo JAV kongresmaną John N. Erlenborn sovietų įkalinto doc. Vyt. Skuodžio reikalui. Į kongresmano pasiteiravimus valstybės departamente laišku atsakė valstybės sekretoriaus padėjėjas R. Fairbanks. Paminėjęs kas JAV-ių daroma Skuodžiui pagelbėti, Fairbanks nusiskundė Sov. Sąjungos oficialiu nusistatymu, jog tai esąs sovietų "vidaus reikalas". . .

Adv. Ernestas Raskauskas, JAV LB Visuomeniniams reikalams tarybos narys atstovavo JAV LB-nei spalio 1 Washington Demokratų tautinio komiteto priėmimo. Priėmimas ruoštas tikslu pagerbti demokratų partijos vadovybę 97 Kongrese ir demokratų merus.

Adv. Raskauskas yra trečiosios kartos Amerikos lietuvis, prieš keletą metų artimiau susipažinęs su LB idėja ir ja susidomėjęs. Šiuo metu adv. Raskauskas talkina LB Visuom. rkl. tarybai jos kontaktuose su teisingumo departamento specialiųjų investigacijų įstaigos pareigūnais.

Profesinėje plotmėje adv. Raskauskas gina minimosios įstaigos iškeltą bylą Lietuvos sukiliminės vyriausybės paskirtam pareigūnui.

Algimantas Gureckas, JAV LB ryšininkas tarptautiniams reikalams plečia LB ryšius su Japonijoje veikiančia organizacija atgauti iš Sov. Sąjungos II-ojo Pasaulinio karo išdavoje užimtasias Japonijos žemes. Šiuo atžvilgiu—lietuvių ir japonų interesai sutampa, nes abi tautos yra paliestos sovietinio imperializmo. Japonų delegacijai spalio mėnesį lankantis Amerikoje, JAV LB yra gavusi jų kvietimą susitikti ir pagvilinti galimybes artimiau bendradarbiauti.

JAV Helsinkio komisijos pirmininkui kongr. Dante Fascell pasiūlius, naujasis JAV LB ryšininkas Washington Viktoras Nakas, paruošė ir Krašto valdybos vardu įteikė memorandumą nušviečiantį Lietuvoje vykstantį tautinį ir religinį pasipriešinimą prieš sovietinį okupantą. Memorandumas bus išspausdintas Helsinkio komisijos leidinyje, kurio pagrindą sudarys kongr. M. Fenwick apklausinėjimai doc. Vyt. Skuodžio reikalui.

* * *

PLB Kultūriniam reikalams komisija leidžia Vincento Liulevičiaus istorinį veikalą "Iševijoms vaidmuo nepriklausomos Lietuvos atkūrimo darbe". Knyga pasirodys šiais 1981 metais ir bus pardavinėjama po \$12.50. Prenumeratoriai, paaukoję bent \$25, ir mecenatai, paaukoję \$50 ar daugiau, bus įrašyti į knygą. Prenumeratas-aukas siųsti PLB Valdybai, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, IL 60636.

KANADOS LIETUVIŲ DIENA TORONTE

P. Lelis

Kanados lietuviai beveik kasmet ruošia Lietuvos Dienas, kurios įvyksta vis kitoje Bendruomenės Apylinkėje. Pirmoji L. D. buvo suruošta 1953 metais Hamiltone, po to, per 30 metų buvo ruoštos po kelis kartus Toronte, Montrealyje, Hamiltone, Londone, St. Catherine, Windsore ir Niagara Falls. Tik tolimose vakarų lietuvių kolonijose, kaip Winnipeg, Edmonton, Vancouver, kur lietuvių teryvena tik po keletą šimtų, tokių L. D. nebuvo ruošta. Vieton L. D. vietos lietuviai savo apylinkėse suruošdavo mažesnio mastabo suvažiavimus—dienas, į kuriuos pasikviėdavo iš centrinių kolonijų paskaitininkus ir meno ansamblius.

Lietuvių Dienų tikslas yra suartinti lietuvius, parodant savo chorų, tautinių šokių, meno, kultūros ir sporto laimėjimus, o taip pat ir pasipinigavimui. Kiekviena KLB Apylinkė suruošusi L. D. turi progą papildyti savo išdą keletu ar keliolika tukstančių dolerių.

Šiais metais spalio 9-11 dienomis tokios Lietuvos Dienos įvyko Toronte, jau bene šeštą kartą.

Dar savaitę prieš L. D. spalio 3 Miesto Rotušėje (Toronto City Hall) buvo atidaryta lietuvių dailės paroda, kuri tęsėsi iki spalio 12. Joje buvo išstatyta 18-kos Kanados lietuvių dailininkų paveikslų, skulptūrų, grafikos, litografijos, vario ir stiklo darbų. Penktadienį, spalio 9, West Park mokyklos salėje buvo literatūros vakaras, kuriame dalyvavo rašytojai ir iš JAV—A. Jurašienė, A. Landsbergis, R. Silbajoris ir T. Venclova. Daugiausia parengimų buvo šeštadienį: Prisikėlimo par. salėje įvyko Jaunimo sąjungos suvažiavimas, dienos metu—sporto rungtynės ir Lietuvos Namuose švietimo darbuotojų suvažiavimas.

Vakare, Hilton Convention Centre salėse įvyko didelis balius, kuriame dalyvavo apie 500 svečių, o šokiuose — apie 1,000. Visi dalyviai buvo labai patenkinti dėl salių puošnumo, maisto gerumo ir orkestro puikios šokių muzikos.

Sekmadienį rytą Ryerson Instituto salėje vyko tautinių šokių ir chorų repeticijos, o Sv. Mykolo katedroje pamaldos, kur L. D. proga, pamokslą pasakė pranciškus arkivyskupas A. Palmas. Lietuviai evangelikai turėjo pamaldas latvių Sv. Andriaus bažnyčioje, ten pamokslą pasakė kun. dr. Gerulis iš Chicagos.

Koncertas ir tautiniai šokiai

Pati svarbiausia L. D. programos dalis—Didysis koncertas—vyko Ryerson Instituto salėje dalyvaujant virš tūkstančio lietuvių. Programą atliko Toronto ir iš kitų kolonijų suvažiavę jaunimo ansambliai. Scena buvo labai gražiai išpuošta tautiniais lietuvių ornamentais.

Koncertą atidarė KLB Toronto Apylinkės pirmininkė Ramunė Jonaitienė pakvietusi kun. dr. Pr. Gaidą sukabėti invokaciją. Ilgesnius L. D. sveikinimus pasakė gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas ir Toronto mero atst. T. O'Donohue

angliškai. (jis vedęs lietuvaitę). Publikai buvo pristatyti ir kiti žymesni svečiai.

Programą sutvarkė ir atliko: Programoje viso dalyvavo—Chorai: Hamiltono mergaičių Aidas, vad. J. Govedas; Montrealeio Aušros Vartų parapijos vyrų, vad. A. Stankevičiaus, Lietuvos kankinių parapijos, vd. St. Gailevičiaus; Montrealeio mergaičių Pavasaris, vad. Seseles Teresės; Ottawos mergaičių dainos vienetas Ramūnėlės, vad. R. Šiulytės ir Toronto Volungė, vad. D. Viskontienės.

Dalyvavo Tautinių šokių ansambliai: Toronto Atžalynas, vad. S. Martinkutės; Longono Baltija, vad. Dana ir Miras Chainauskų; Montrealeio Gintaras, vad. R. Lukoševičiūtės; Toronto Gintaras, vad. Rita ir Juozas Karasieju; Hamiltono Gyvataras, vad. G. Breichmanienės; Londono Sugrižk jaunyste, vad. Dana ir Miras Chainauskų.

Tautiniams šokiams grojo Montrealeio liaudies instrumentų orkestras, vad. A. Lapino.

Programos koordinatorė—Birutė Litvinienė; Sceninę priežiūrą atliko—Aidona Byskiewicz; Scenos dekoraciją paruošė—Snaigė Šileikienė; Skaidres paruošė/Slide design—G. Valiūnienė.

Tautiniai šokiai pradėti gyva "Blezingėle", kurią atliko Londono ir Toronto ansambliai. Mergaičių, vyrų ir mišrius chorų dirigavo muzikai Govėdas, Viskontienė—torontiškiečiai, jaunas, bet gabus dirigentas Stankevičius ir seselė Teresė iš Montrealeio. Visą šokių ir dainų programą buvo paskirstyta pagal metų sezonus—Pavasaris, Vasara, Ruduo, Žiema, kuriuose atliktą po kelis tautinius šokus ir chorų dainas.

Pagal publikos reagavimą iš tautinių šokių geriausiai pasisekė ir publikai patiko gyvi masiniai šokiai, kai scenoje mirguliavo bent šimto šokėjų kaleidoskopas.

Publiką linksmai nuteikė Montrealeio Gintaro šešių vyrų šokis su klumpėmis Pakeltkojis ir Toronto Gintaro komiškas šokis Gaidys, ypač kai tas Gaidys užgieda "Kaka-ri-ko-o" ir jam atsiliepia aštuonios baltos vištelės. Tautinius šo-

Virš 1,000 žiūrovų stebėjo Ponchielli operos "I Lituani" spektaklį Toronto, Kanadoje.

kus dirigavo, prieš sceną stovėdama, Rasa Lukoševičiūtė.

Atskirų ar mišrių chorų kaikurios dainos prašyta (ilgu plojimu) pakartoti, bet dėl laiko užtęsimo nebuvo kartotos. Publikai ypatingai patiko Gudinskienės Liaudies dainų Pynė, kurios niekad nebuvo anksčiau girdėta. Ją labai gyvai dirigavo Govėdas.

Pabaigai, du šokių "Aštuonytį" ir "Kalvelį" labai gyvai sušoko Toronto Gintaras ir Londono Baltija, pritariant chorams ir liaudies instrumentų orkestrui, diriguojant A. Lapinui iš Montrealeio.

Baigus koncertą visi programos dalyviai su savo vadovais pasirodė scenoje, kur KLB Krašto valdybos pirmininkė J. Kuraitė gražiai visiems padėkojo o mažos mergytės chorų ir šokių vadovams įteikė po baltą gėlę.

Po koncerto visi dalyviai keliavo į Lietuvos Namus į ten paruoštas vakarienes—programos dalyviams vištiena, o II aukšte visiems, kas atėjo, sūrio su vynu.

Visos L. N. salės ir baras Lokys buvo pilni svečių, klegėjo kalbos, skambėjo taurės, visi džiaugėsi pasisekusia L. D. ir sutiktais seniai bemaitytais draugais.

Lietuvių Dienose dalyvavo Pasaulyje Liet. Bendruomenės pirm.

V. Kamantas ir JAV Bendruomenės pirm. V. Kutkus.

ARCH. V. PETRULIS

Toronto, The Globe a. Mail. "Better Living" skyriuje išspausdino Frank Rasky reportažą apie originalią architekto Vyto Petrulio rezidenciją, jo paties projektuotą. Kadangi V. Petrulis ruošiasi persikelti į JAV-bes, jo parduodama rezidencija susidomėjo reporteriai ir originalių namų pirkėjai.

Pasak Globa a. Mail, V. Petrulio rezidencija King Township vietovėje yra šešių lygių (pusaugščių) ir kainuoja \$950,000. Archit. V. Petrulis esąs pakviestas į Phoenix, Arizona, koordinuoti \$200 milijonų vertės bendranamių projektui vasarvietėje.

Kanadoje V. Petrulis, 50 m. amžiaus, gavęs medalį už savo tezę Toronto universitete, vėliau suprojektavęs gamtos išteklių tyrimų centro rūmus Ottawoje, Erindale kolegiją Mississaugoje, Dominion Stores Ltd. patalpas Etobicoke (didžiausias Kanadoje).

Toronto teatras Aitvaras savo rudens sezoną atidarė išvyka į Clevelandą, pradžiugindamas juos savo veikalu Tėvas ir Sūnus.

Vaidas iš Ponchielli operos "I Lituani" pastatymo Toronto, Kanadoje. Nuotraukoje scena iš II-ojo

veiksmo. Kairėje—Germanas—Bernardas Prapuolenis ir pilies linksminiojai. V. Bacevičiaus nuotr.

Vienybė, 1981 m. lapkričio 21 d.

New Yorkas ne newyorkiečio akimis

EDVARDAS ŠULAITIS

Nežiūrint kiek kartų New Yorke besilankytumei, visada atrandi naujų, įdomių vietų, vaizdų bei veidų.

Ir praėjusią vasarą jau čia nesuskaitomą kartą teko porą savaitių praleisti ir pakeliauti po šį vieną iš didžiausių ir idomiausių pasaulio didmiesčių. Kaip tik į jį teko užsukti po pasivaikščiojimą po Europos didmiesčius, kurie toli gražu neprilygsta New Yorkui kur yra maždaug visko tiek pat kiek kitus didmiesčius kartu sudėjus.

Nebereikalo amerikiečiai savo turistinius leidinius perša New Yorką kaip vieną iš labiausiai lankytinų miestų šiame krašte. O kodėl taip—tai aiškinti nebereiktų. Čia tiek daug prabangos, imantrių pastatų, meno, kultūros, biznio įstaigų, o kartu ir skurdo, lūšnų, valkatų, prostitučių ir kitokių šio pasaulio atmatų. Ir kartais toli visai nebereikia eiti, norint tuos kontrastus pamatyti. Dažnai tik penketą minučių pakelivus iš prabanga dvelkiančio rajono persikeli į gyvenimu nusivylusių skurdžių kvartalą, kuriame jo gyventojų guolis yra kietas šaligatvio grindinys.

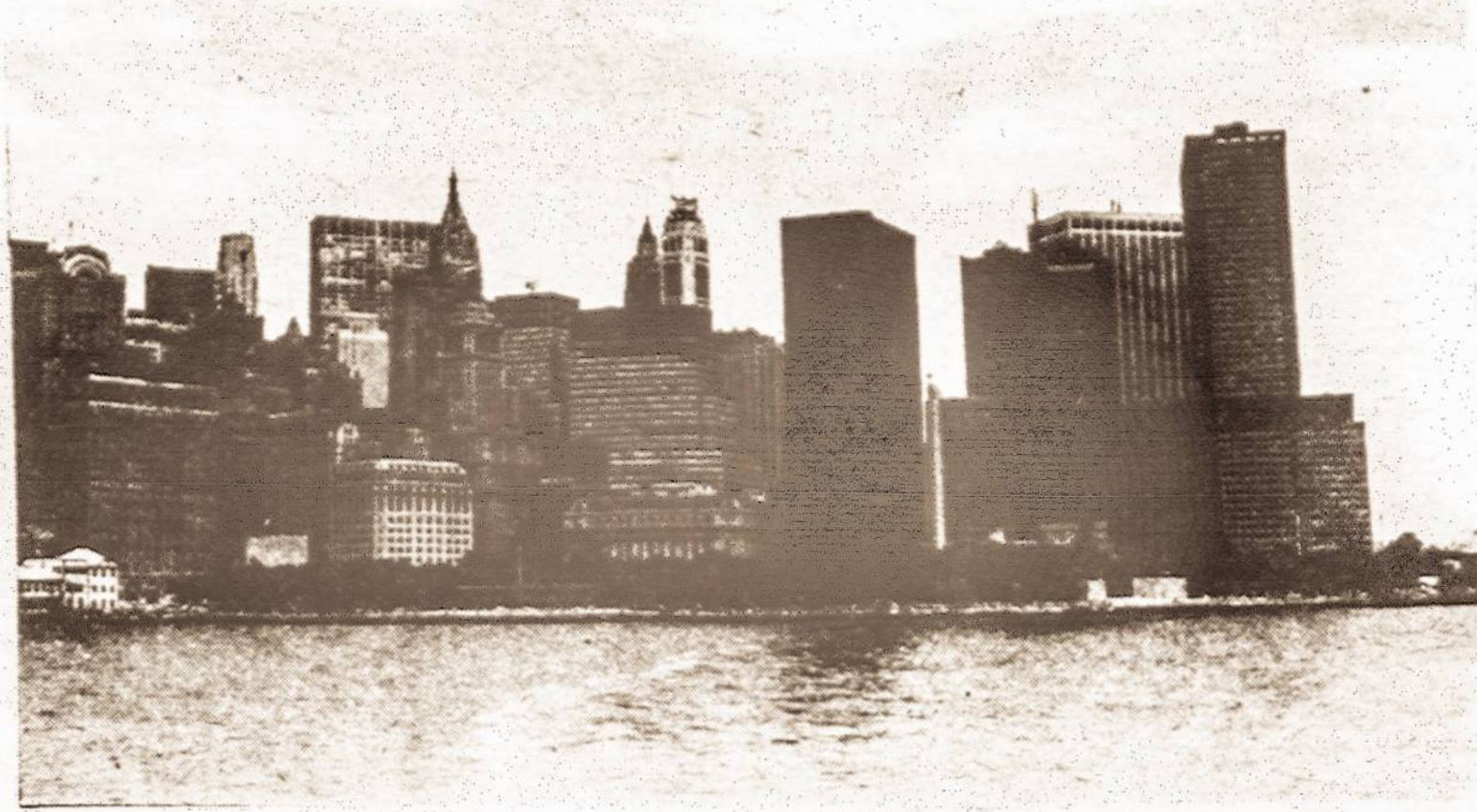
Vienas iš New Yorko pasididžiavimų yra Manhatteno sala, kur į debesis savo nosis remiantieji pastatai traukia turisto akį. O tame rajone turto, turbūt, yra daugiau negu visą Ameriką kartu suėmus. Čia ir ta garsioji Wall Street, kuri yra žinoma visame pasaulyje. Linksmybių ar teatrų mėgėjai atsimesna Broadway gatvę. Ir taip kiekvienas pagal savo skonį čia visko gali rasti. Nepaskutinėje vietoje yra ir kiniečių rajonas su savo garsiaisiais kiniečių restoranais, kur ne kartą irgi teko pasivaikšinti.

Daug salų ir vandenių

Pačiame New Yorke ir aplinkui

New Yorką yra nemaža vandenų. Patį Manhattaną geriausia galima pamatyti iš laivų, kurie plaukia į kitas salas arba aplinkui visą Manhattano salą. Tokių kelionių yra tekę atlikti ir šių eilučių autoriui ir į dangoraižius pažvelgti buvo galima iš tolimesnės distancijos. Iš New Yorko Battery Parko laivais galima daug kur nuplaukti ir kai kurie newjorkiečiai kasdien jais į darbą važiuoja. Ypatingai daug kas iš Staten Island atplaukia dirbti ar apsipirkti į Manhattaną, o iš čia kai kurie važiuoja į aną salą. Nemaža turistų vyksta į Liberty Island pasižiūrėti visame pasaulyje garsios Laisvės statulos, kurią į New Yorką lėktuvais atvykstantieji daugumoje pamato iš oro. Tačiau pažvelgti į šią statulą iš arti ir į jos vidurį nueiti yra kur kas įdomiau.

Patiems newjorkiečiams, galimas daiktas, New Yorkas yra kasdienybė ir daugumas gal nepamato to, ko ten yra. Žinoma, norint daugiau ką pamatyti reikia ir daugiau laiko sugaišti, o šios gėrybės žmonės

Taip atrodo dalis Manhatteno iš laivelio, beplaukiant į Laisvės Salą.

nelabai turi. O jeigu ir turi—tai jį praleidžia lankant kitus miestus ar vietas, kad galėtų pasigirti, jog buvau ten ar ten. Tačiau ir patį New Yorką ir jos apylinkes išstudijuoti jau būtų didelis pasiekimas ir tas teiktų nemažą pasitenkinimą. Žinoma, nereiktų pasitenkinti vien tik griūvančio Brooklyno vaizdais bet išvalgiu visos New Yorko srities apžiūrėjimu. O jau tas,

turbūt, užimtų bent pora metų, jeigu tokį užsimojimą vykdyti kiekvieną savaitgalį po porą dienų.

New Yorko lietuviai

Jeigu pats New Yorkas su savo visokiais privalumais yra nepaprastai miestas, tai to nebūtų galima pasakyti apie jo lietuvius, kurie dabar jau beveik nebeturi vientisesnės lietuvių kolonijos, jeigu jau tokia neskaitytume Woodhaveną, kur dar yra viena kita lietuvių krautuvė ar kitoks biznis, nors jau lietuviškų karčiamų visame New Yorke nė vienos nebeliko. O jų juk senais laikais vien tik Grand Streete ar šalia jo nemaža buvo.

Dabar jau tautiečiai keliai į New Yorko tolimesnes apylinkes, Long Islandą, o kiti į visokias Floridas keliauja, kur gali šilčiau numirti.

Būnant New Yorke, kartu su Vienybės redaktoriumi Jonu Valaičiu ir kitais gerais žmonėmis teko nemažą pakeliauti. Buvo proga ne vien tik pavažinėti, bet ir nemažą sužinoti. Pats Valaitis yra lyg vaikščiojanti enciklopedija, vienas iš geriausių New Yorko neetatinių gidų. Jis visą miestą žino kaip savo piniginę. Dažnai jeigu jau koks namas yra nugriautas, o jo vieton

Nukelta į 16 psl.

Viešint pačiame New Yorko lietuvių centre Woodhavene teko aplankyti ir Vienybės leidyklos talkininką, o kartu ir East New Yorker laikraščio redaktorių Edmundą Vaičiulį [dešinėje], nuotraukoje matomą besikalbant su jo kaimynais.

Iš New Yorko išsikeldamas į Westview Nursing Home, Bayville, Connecticut arti Putnam Petras Zeikas-Zeikus, ilgametis Vienybės skaitytojas ir ilgalaikis Siuvėjų Unijos 54 skyriaus narys, palikdamas savo namus Brooklyne, nuo sienos nukabino didelio kriaučių banketo, įvykusio 1951-aisiais metais New Yorko Biltmore viešbuty paveikslą ir prašė per Vienybę, 1981 m. lapkričio 21 d.

visą puslapį Vienybėje patalpinti. Zeikus su žmona sėdi artčiausiai paveikslu vidury, aukščiau šio parašo, pažymėti taškais. Ta proga Vienybei įteikė \$100 auką. Zeikui už auką dėkojame ir naujojoj gyvenvietėje linkime sustiprėti sveikatoje ir prailginti amžių.

Iš Zeikaus archyvo nuotr.

A Distorted View of Our Alliance

BY VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Being the first book in English about us, the recently published "Lithuanians in America" will probably, earn attention, in spite of its "warts" and "pimples", as a saying of Oliver Cromwell, quoted in it, goes. The author is Antanas Kučas, a retired professor of history and modern languages at the University of Scranton (1947-1970). It was written in Lithuanian and translated into English by Joseph Boley, whose qualifications are left unstated. The printing was done by the Boston publishers of thirty-five volumes of an Encyclopedia in Lithuanian and four volumes of Encyclopedia Lituanica in English. The venture was financed by Rt. Rev. Msgr. Joseph A. Karalius, pastor of the Lithuanian parish in Shenandoah, Pa., where the first twin body of the Lithuanian Alliance of America was born.

The author's basic idea seems to be that the "story" (as the fly-leaf claims the book is) of American Lithuanians is a series of Hollywood style battles between the "good guys" and the "bad ones", the former being American Lithuanian Catholics and their Clergy, while the latter are the various Lithuanian freethinkers, atheists, socialists, or just plain, ordinary, non-church going "tautiečiai" (nationals).

Among the big warts are the author's fancies about the origins of our Alliance. He insinuates the initiative came from Dr. M. P. Kasakauskas of Chicago and Father Valentinas Čižauskas, pastor of the Polish parish of So. Bend, Ind., who, it claimed, suggested the idea to Father Antanas Varnagiris, when the latter was leaving the Wisconsin diocese under pressure in 1885, invited by the New York Lithuanians to help them establish the Holy Trinity parish they were organizing. These supposed suggestions to Father Varnagiris are based on unsupported conjectures of late Father Antanas Milukas who collected and published a respectable amount of raw source material for a history of American Lithuanians, but without evaluating it critically.

Under a sub-heading "Founding of the Lithuanian Alliance", Kučas would have us think a prime move was the editorial in Vienybė (then spelled Wienibe) of Plymouth, Pa. entitled "Wouldn't it be fine?" by Father Varnagiris, in which he urged American Lithuanians to stop living scattered like sheep, but, as a matter of "urgent necessity", unite in a fraternal Alliance or around a Lithuanian Bank in Pennsylvania.

Vienybė was a Lithuanian Newspaper just established in Plymouth, Pa. by a successful grocer, Juozas Paukštys, "to do battle with the atheistic preachments of Sliu-

pas", as Kučas would have it, or "to heal the differences that have arisen between the Lithuanian and Polish people by the New York publication of the same character edited by Mr. Sliupas", as revealed by the publisher to a local American newspaper. The first issue appeared February 10, 1886. The editorial of Father Varnagiris saw daylight May 14.

Kučas tells us:

"Jonas Sliupas sensed an opportunity to assume leadership and called an organizational convention for August 15, 1886 in Shenandoah. Father Varnagiris countered with his own proposal for a Catholic Alliance convention, and warned Catholics to stay away from the Sliupas meeting. The Sliupas group met as scheduled. Attending the session were eleven delegates from four localities: New York, Baltimore, Shamokin, and Shenandoah. It was decided to call the new organization the Alliance of All Lithuanians in America."

The need of a fraternal Alliance to unite American Lithuanians scattered all over the United States was already felt in 1884, since Aušra (Dawn) in East Prussia, in its No. 5-6 issue, published a letter from one of the more public-minded American Lithuanians of those days, Antanas Jurgelaitis of Springfield, Ohio, regretting the low educational level of the Lithuanian immigrants, who, he estimated, numbered then about 30,000, preventing them from accomplishing anything worthwhile for themselves. However, he said: "Radosi akilesnių mūsų brolių lietuvių, kurie storavo jasi užvesti kokią organizaciją tarp savęs" (A few more far-sighted brother Lithuanians have appeared and are striving to establish some sort of an organization amongst themselves). But he ruefully admitted: "Mes lietuviai neturime nei jokio susivienijimo Amerikoje" (As yet we, Lithuanians, haven't any kind of an Alliance in America.) **To be continued**

YOUTHFUL ENERGY MARKS PETRAVICIUS' ART

Viktoras Petravičius is a living legend. Now 76, the Lithuanian-born artist arrived in Chicago in 1949, bearing a formidable European reputation that began when he won the grand prize for graphics at the 1937 Paris World's Fair.

In Chicago, he promptly won a prize for woodcut in the Art Institute's Exhibition by Artists of Chicago and Vicinity. He had exhibited widely in Europe and continued to do so here while working and teaching in his Chicago studio. Several years ago, Petravičius moved to Union Pier, Mich., where his modest house has become a veritable museum of his prints, paintings and sculpture.

A cultural hero to the worldwide Lithuanian community and a

Christine Zakarka Serving Two Years in Peace Corps in Africa

Christine Zakarka, daughter of Edward and Leona Zakarka, 10 Elk St., Amsterdam, N. Y. is presently serving a two-year hitch in the Peace Corps in Africa.

Christine's parents said she never mentioned joining the Peace Corps until her junior year at Fordham University, where she graduated with a BA in urban studies and a minor in economics in 1980.

Chris was sent with a group of 50 volunteers to Colorado in June of last year for a week of intensive training.

About 10 hours per day were spent in arduous training in an isolated town about 100 miles from Denver, and then they were flown in July from New York to London.

With only a single day for orientation, they were off again for the capital of Botswana—Gaborone, a city of 35,000. It was there that Chris spent six hours per day, six days a week learning the Selswana language.

During the third week of August, she was sent to the village of Mabeleapud for a two-week "village live-in," where no English was spoken, and she had to rely on her ability to speak the new language she had just learned.

In September, Christine was assigned her permanent position of teaching mathematics at the Ipelegeng Secondary School in Lobatse, Botswana.

Christine wrote her parents that "the school is in poor repair with a leaky roof and broken windows and is over-crowded," nothing like her experiences in comfortable St. Stanislaus' or Bishop Scully.

"I teach five classes—Forms I—C and D (equivalent to eighth grade), and Forms II—A, B. and C, (equivalent to ninth grade)," she said.

"The kids here really respect the teachers. When you walk into a

class, they all stand up and wait for you to greet them and to tell them to sit down. They are all crowded together at these tables, and they don't talk," Christine emphasized.

She explained that her students address her as "Madam," "Mistress" or "Miss" and bow to her.

She explained that school lets out the 16th of April and begins again on May 12.

That is when the "kids asked me to stay over break and hold classes," adding that "if they are willing to give up their vacation to learn, someone must teach them."

Christine lives at the teachers' quarters at the school with another Peace Corps volunteer and native teachers. There is no electricity or hot water—a far cry from the comforts of her hometown.

According to her parents, Christine expressed her feelings about her tour of duty with the Peace Corps and what she is doing: "I am extremely happy here, which only makes me wonder how other people are satisfied with their lives."

When her two-year period in the Peace Corps is over, Christine plans to continue her studies and pursue a master's and doctorate degree in anthropology, and eventually, teach at the college level.

A 1976 graduate of Bishop Scully High School, where she majored in mathematics and languages, Chris was an honor student, tutored Spanish speaking people and was involved in sports and various organizations.

She went to Fordham University, the Bronx, after earning Regents and Fordham scholarships, and was graduated in 1980 with a BA degree in urban studies and a minor in economics.

WHEN WILL MOSCOW PROSECUTE ITS OWN WAR CRIMINALS?

The Office of Special Investigation in Washington, having at its disposal millions of dollars, at the present started to proceed against some Lithuanians in Chicago and St. Petersburg. In their accusations, this office uses material obtained from the Soviet Union. Dr. Kazys Sidlauskas, National President of the Lithuanian American Council, has sent a letter to the Attorney General bringing to his attention that the Soviet Union is known for falsifications, unjust accusations against persons who oppose the colonial expansion of Moscow.

Dr. Sidlauskas reminded the Attorney General of the case of Frank Walus, who was accused by witnesses sent from behind the Iron Curtain of committing Nazi war crimes. However, the court found these accusations were unjust and Mr. Walus was exonerated.

LOS ANGELES, CAL.

20 METŲ KALEJIMO

Lapk. 9 d. Los Angeles teisėjas Robert J. Kelleher Vytautą Malinauską už mėginimą pagrobtį lėktuvą Los Angeles airporte nuteisė 20 metų kalėti. Tas pats teisėjas, rugpjūčio 10 d. Malinauską buvo nuteisęs kalėti iki gyvos galvos, bet išstudijavęs psichiatrų ir kai kurių lietuvių liūdėjimus, pareikštas per advokatus, savo sprendimą galutinai pakeitė į 20 metų kalėjimo.

Ilonos Brazdžionienės paroda rengiama Brand Library Art galerijoje, Glendale, Cal. Western — Grandview at Mountain. Atidaro gruodžio 5 d. Priėmimas gruodžio 4 d. 8-10 val. vak. Paroda tęsis visą gruodžio mėnesį.

Antano Skiriaus pagerbimas rengiamas Amerikos Lietuvių Tarybos Los Angeles skyriaus, įvyks gruodžio 13 d., sekmadienį, 12:30 val. p. p. šv. Kazimiero parapijos viršutinėje salėje, jo 70-ties metų sukakties proga.

Frances Raila iš Amsterdam, N. Y., persikėlė gyventi į Los Angeles ir sustojo pas savo sesutę Bernice R. Eastman, kuri nuo seniau čia gyvena ir yra gražiai išikūrusi. Frances ir Bernice yra Amerikoje gimusios lietuvaits ir abi gerai kalba lietuviškai ir domisi lietuviška veikla.

Prel. L. Tulaba, šv. Kazimiero kolegijos Romoje rektorius, lankėsi Los Angeles, buvo klebonijos svečias. Lapk. 8 d. jis atlaikė lietuviams pamaldas ir pasakė aktualų pamokslą. Tą pačią dieną, ALTO skyriaus kviečiamas, parapijos salėje padarė platų pranešimą apie lietuvių reikalus Vatikane ir okup. Lietuvoje.

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje lapkričio pradžioje suruošė savaitės laiko laivų ekskursiją į Karibų salas. Aplankė keletą idomesnių uostų, kurių kiekvienas skirtingas. Laivą operuoja italai, tad įžengė į jį keleiviai iš karto pasijuto kitoje valstybėje. Keleiviai

patyrė idomių išpūdžių, pasimaudė tropikinuose vandenyse, paragavo tropinių gėrimų, vaisių ir valgių. Grįžo namo raudonesniais veidais, negu išplaukė SLA narių ir jų draugų Carnivale bendra nuotrauka.

Elena Blandytė gruodžio 5, Los Angeles šv. Kazimiero parapijos salėje atlieka grožinio žodžio spektaklį. Lietuvių literatūros klasikų ir Kalifornijoje gyvenančių lietuvių rašytojų kurybos deklamacija bus palydima vaidybos, muzikos, šviesų efektų, literatūrinių intarpų. Blandytės rečitaliai su dideliu pasisekimu yra įvykę JAV-se, Europoje ir Australijoje. "Blandytė yra unikumas: kitos tokios nėra", sako muzikos-teatro kritikė Elena Vasiliūnienė. Spektaklio pradžia 7:30 v. v. Ruošia LF bičiuliai.

Raimondos Apeikytės koncertas įvyks gruodžio 12 d., šeštadienį, 7:30 v. v. Los Angeles šv. Kazimiero parapijos salėje. Programoje piano ir balsų muzika Raimondos ir kitų kompozitorių veikalai.

ST. PETERSBURG, FLA.

St. Petersburg klubas šįmet švenčia savo gyvavimo 20-metį. Šiam svarbiam įvykiui paminėti yra sudaryta bendra koordinacinė komisija iš buvusių ir dabartinių pirminkų, vicepirminkų ir klubo steigėjų atstovų. Šią komisiją sudaro: A. Karnius, A. Armalis, K. Jurgėla, V. Ugėnas, A. Miliuskienė, K. Urbšaitis, P. Vasiliauskas ir D. Staupienė. Be to, įvairiems renginiams dar yra sudarytos atskiros komisijos.

Leidinio komisiją sudaro: K. Grigaitis, L. Kačinskis, Br. Kliorė ir K. Urbšaitis.

20-mečio banketui ruošti, kuris įvyks gruodžio 12 d., komisiją sudaro A. Karnienė, A. Miliuskienė, Ir. Račinskienė, M. Silkaitis ir muz. P. Armonas.

Rankdarbių ir fotografijų paroda rūpinasi E. Kačinskienė, J. Taoras ir dr. B. Zelbienė.

St. Petersburg bei apylinkėse gyvenančių ir klubui priklausančių dailininkų paroda įvyks gruodžio 5-6 dienomis klubo patalpose. Šią parodą ruošia St. Petersburg gyvenę dailininkai, palaikydami su Lietuvių klubu ryšį per vicepirm. A. Armalį.

•••
Aukų vaju K. Palčiausko gynybai paremti. Žinomam visuomenininkui Kaziu Palčiauskui Amerikos federaliniame teisme yra iškelta byla, tikslu atimti iš jo JAV pilietybę. Jo draugų būrelis, susidedas iš K. Gimžausko, K. Grigaičio, E. Kačinskienės, A. Karnienės, B. Kliorės, E. Purtilienės ir K. Urbšaičio, ėmėsi iniciatyvos St. Petersburgo lietuvių kolonijoje pravesti aukų vaju gynybai paremti. Norintieji šiam reikalui paaukoti, prašomi savo auką įteikti bet kuriam šio būrelio nariui. Ypač prašomi parodyti savo solidarumą nariai organizacijų, kurioms šis nusipelnęs visuomenininkas priklauso. Negalintieji aukų asmeniškai įteikti, čekius išrašo Kazio Palčiausko vardu ir siunčia šiuo adresu: Bronius Kliorė, 192 Lido Dr., St. Petersburg Beach, Fl. 33706.

Dail. J. Juodžio 70 m. amžiaus ir 50 m. kūrybinio darbo sukakties minėjimą surengė jo žmona Monika su giminėmis Lietuvių klube spalio 22 d.

Sukaktuvinišką pasveikinti susirinko virš 200 kvieštų svečių. Iškilmei vadovavo P. Razgaitis, svečias iš Clevelando. Malda—invokacija sukalbėjo prel. J. Balkūnas. Buvo daug sveikinimų žodžiu ir raštu. Tarp kitų, žodžiu sveikino Vliko pirm. dr. K. Bobelis ir raštu gen. konsulas A. Simutis, JAV LB krašto valdybos pirm. V. Kutkus ir pranciškonų provincijolas P. Baltakis.

Dr. A. Valienei trumpai apibudinus dail. J. Juodžio tapybą, visi sugiedojo "Lietuva brangi". E. Rūkštelienės vadovaujamas moterų oktetas padainavo dvi dainas ir tautinių šokių grupės "Banga" šokėjai pašoko tris šokius. Tada visi prie šampano sudainavo sukaktuvinišką "Ilgiausių metų".

Kavos metu sukaktuvininkas visiems išreiškė nuoširdžią padėką už šią suruoštą jam staigmeną.

Dail. A. Galdiko dailės kūrinių paroda klubo mažojoje salėje buvo suruošta spalio 24-25 dienomis. Parodą ruošė Nekalto Prasišėjimo vienuolyno seserys, Putnam, Conn., talkinant čia vietoje susikūrusio vienuolynui remti moterų būrelio. Parodos atidarymas įvyko spalio 24 d. Vadovavo seselė Margarita Bareikaitė. M. Remienė, viešnia iš Chicagos, supažindino su dail. A. Galdiko kūryba ir seselė Ona Mikailaitė parodė skaidres iš vienuolyno gyvenimo. Visi buvo pavaišinti moterų būrelio paruošta kavute ir pyragaičiais.

Per dvi dienas parodą aplankė gana daug žmonių, parduota 20 paveikslų. Seselės, atsidėkodamos, klubui padovanojo paveikslą, už kuri klubas nuoširdžiai dėkoja.

Tautos Fondo rėmėjai Mykolas ir Petronėlė Karaičiai įteikė T. Fondui \$1,000.00 ir dr. Viktorija Miknienė \$200.00. Be to Juozo Skorubsko vardu įamžinti Tautos Fondo suaukota \$100.00, Sofijos Jasaitienės—\$50.00 ir dr. Bronės Zelbienės—\$155.00.

LITHUANIAN FEDERAL CREDIT UNION

KASA

— LIETUVIŲ KREDITO UNIJA LIETUVIAMS —

86-01 114th St., Richmond Hill, N. Y. 11418
Tel. (212) 441-6799

Geriausios sąlygos taupyti ir skolintis lietuviškoj įstaigoj, kur kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios įstaigų apdrausta iki 100,000 dolerių.

BANKAI UŽ PAPRASTAS SANTAUPAS DUODA TIK 5.5%, O KASA DUODA 7% PALŪKANŲ

Share Certificates Kasoje neša 12.5% efektyvias metines palūkanas. Investuoti galima 500 dolerių vienetais trim, šešiem mėnesiam, arba ilgesniam laikui.

Share Certificates 5,000 dolerių sumoje duoda dar aukštesnes palūkanas. Jos yra tik .25% mažesnės už bankų Certificates of Deposit.

Money Market Certificates duoda tokius pat aukštus nuošimčius, kaip ir bankai už Certificates of Deposit. Galima investuoti 10,000 dol. nemažiau, kaip 6 mėnesiam.

Paskolos Kasoje gaunamos už mažesnius procentus ir lengvesnėm sąlygom, kaip bankuose.

Kasos taupymo ir skolinimo įstaiga jūsų patogumui veikia šešias dienas savaitėj ir kiekvienos darbo dienos vakarą.

Atsilankykite Kasoje, arba paskambinkite dėl informacijų kaip iš banko pervesti jūsų santaupas į Kasos kooperatyvą. Patarnavimas lietuvių ir anglų kalbomis.

MOTERYS

Ona Baužienė iš Sydney, Australijos, atvyko į Čikagą aplankyti savo artimųjų. Ji viešės dar ir kitose lietuvių kolonijose. O Baužienė su savo vyru Antanu, gyvenančiu Australijoje nuo 1930 m., yra daug padėję pokariniams ateiviams. Jų rūpesčiu buvo suorganizuotas savaitraštis Mūsų Pastogė, einas iki šiai dienai.

Dail. Nijolė Palubinskienė, gyvenanti Clevelande, nupiešė viršelį ir aplanką naujam Aloyzo Barono romanui "Mirti visada suspėsi". Romanas, kuriame liečiama Lietuvos partizanų tragedija, autoriaus buvo užbaigtas visai prieš pat jo ligą. Ją leidžia į Laisvę Fondas, spausdina Draugo spaustuvė.

M. Bizinkauskaitė dainavo Lietuvių Fondo metinio vajaus pokylyje lapkričio 7 d., Oak Lawn Tower Inn, Grand Ballroom salėje, prie Čikagos. M. Bizinkauskaitė, viešniai iš Brocktono, akompanavo muz. Manigirdas Motekaitis. Sokiams grojo Algio Modesto orkestras. Pokyliui vadovavo Marija Remienė.

Margaret Hume iš San Francisco, Cal., baigusi Stanford universitete aukštais atžymėjimais advokatūros mokslą, nuvyko į Lietuvą ir Vilniuje susitukė su Rimu Poškaičiu ir apsigyveno Vilniuje.

MADŲ PARODA

Los Angeles, Cal. gyvenanti rūbų kūrėja **Stasė Koronkevičienė** sutiko pristatyti visą eilę savo paskutinių rūbų modelių. Tai įvyks Tautiniuose Namuose gruodžio 6 d. 3 v. p. p. Šio renginio visas pelnas eis muzikės Onos Metrikienės gaidų išleidimui. Programoje sol. Regina Kungienė supažindins su keleta Metrikienės dainų.

New Yorkietės dail. Anastazijos Tamošaitienės kūrinių parodoje Kultūros židinyje Brooklyne, spalio 31 d.

12

Danguolė Jurgutienė naujoji JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybos protokolų sekretorė. JAV LB IX-osios Tarybos trečiojoje sesijoje, įvykusioje 1981 m. spalio 24 ir 25 dienomis Bostone, JAV LB Krašto Valdybos pirmininkui Vytautui Kutkui pristačius, buvo patvirtinta JAV LB Krašto Valdybos protokolų sekretorės pareigos.

Danguolė Jurgutienė farmacininke, menininke ir visuomenininke. Visuomeninėje veikloje reiškiasi nuo mažens. Ji šoko tautinių šokių grupėje Šilainė, dainavo chore, buvo Studentų Sąjungos Detroito skyriaus pirmininkė, Detroito Jaunimo Choro tėvų komiteto pirmininkė, JAV LB Detroito apylinkės valdybos vicepirmininkė, mokytojų Lietuvių Bendruomenės Žiburio šeštadieninėje mokykloje, pravedė daug lietuviškų parengimų, įskaitant Kanados Lietuvių Dieną Windsor, Ont. dirbo Pabaltiečių komitete, priklausė Wayne State universiteto kalbėtojų klubui ir daug kartų kalbėjo amerikiečiams lietuviškomis temomis, laimėjo kalbėjimo konkursą, bendradarbiauja lietuvių spaudoje. Nuo pat vaikystės Danguolė Jurgutienė priklauso skautams, yra paskautininkė ir dirba Detroito Gabijos tunto štabe.

MIRĖ SENIAUSIA ANGLIJOS LIETUVĖ

Viktorija Zmirskienė, 98 metų amžiaus moteris, gyvenusi Croydone, prie Londono mirė ir buvo palaidota lapkričio 9 d. Ji į Angliją buvo atvykusi prieš pirmąjį pasaulinį karą ir skaitėsi seniausia lietuvė Anglijoje.

Moteriai reikalingas kambarys. Kreiptis: Marytė Naujokaitė-Partridge, 556 Ridgewood Ave., Brooklyn, N. Y.

Rašytojas Paulius Jurkus kalbasi su dail. Anastazija Tamošaitiene Kultūros židinio didžioje salėje, kur spalio 31 ir lapkričio 1 d. įvyko jos sukurtų tautinių drabužių, kilimų ir juostų paroda, surengta Tautodailės S. Narkėliūnaitės nuotr.

PASAULINIO MASTO LIETUVOS PIANISTE GASTROLIUOS JAV

F. Liszto ir B. Bartoko pianistų konkursai pradėti 1933-aisiais metais vyksta kas penkeri metai. 19-asis šiemet įvyko Budapešte, Vengrijoje. Jame iš 15 valstybių dalyvavo 40 geriausių pianistų, jų tarpe ir Vilniaus konservatorijos dėstytoja Mūza Rubackytė.

Konkurso paskutinįjį, trečiąjį turą pasiekė tik 6 pianistai. Vertinimo komisija geriausiai įvertino lietuvaite, jai įteikdama sidabro medalį, antrojo laipsnio diplomą ir piniginę premiją. Pirmosios premijos komisija šiemet neskyrė. Prie aukščiau minėtų premijų, suteiktos ir Grand Prix kitos privilegijos—jai bus suruoštos gastrolės Vengrijoje, Prancūzijoje, Lenkijoje ir Jungtinėje Amerikos Valstybėse.

SUKAKTUVININKĖ

Dail. Konstancija Petrikaitė-Tulienė, šiuo metu gyvenanti ir kurianti Kaune, rugsėjo 27 d. sukako 75 m. amžiaus. Ji Amerikos lietuviams yra pažįstama kaip autorė lietuviškų lėlių, kuriomis Lietuvos paviljonas buvo pasipuošęs Pasaulinės Parodos metu New Yorke 1939 m. ir kurios šiuo metu yra Lietuvos Pasiuntinybėje.

Daug metų dailininkė sėkmingai darbuojasi įvairiose dailės srityse. Simtais skaičiuojama jos sukurtus tapybos, grafikos, keramikos, metalo plastikos kūrinius.

Kauno meno mokyklos auklėtinė (1930-1934), jau pirmaisiais savarankiškais darbais atkreipė dailės vertintojų dėmesį. Jos sukurtas medžio pano "Lietuva" buvo eksponuotas tarptautinėje meno ir technikos parodoje Paryžiuje (1937) ir gerai įvertintas, sėkmė lydėjo ir tarptautinėje parodoje New Yorke (1939).

Vėliau dailininkė triūsė iliustruodama vaikiškus leidinius, jų tarpe S. Pero "Pelėnė", "Raudonkepuraitė", K. Binkio "Meškerioja", S. Neries "Senelės pasaką", K. Kubilinsko "Raidžių parada" ir kt.

Nemaža jėgų ir laiko dailininkė skyrė ir keramikai—dekoratyviniams vazoms, lėkštėms, plokštėms. Ji viena pirmųjų Lietuvoje ėmėsi kurti keramikos modelius-etalonus serijinei gamybai.

Reikšmingi dailininkės darbai yra skirti įvairių visuomeninių interjerų puošimui). Dekoratyvinė metalo skulptūra stovi Birutės kalno papėdėje Palangoje.

Vienybė, 1981 m. lapkričio 21 d.

Iš dešinės Ona Jozėmienė, trečioji—Z. Jurienė. Kitų pavardės neatpažintos. S. Narkėliūnaitės nuotr.

Per anksti iškeliaavusi dainininkė

[Irenos Stankūnaitės-Silva parašėje]

Spalio 26 d. vėžio liga pakirto gyvenimo siūlą geros ir talentingos dainininkės, kurią buvo pamėgusi lietuviška ir amerikiečių publika.

Aidėjo ir nuaidėjo jos puikus gražaus tembro lyrinis koloratūrinis sopranas. Visa laimė, kad jos tėvas muzikas Stankūnas prieš porą metų išleido savo kūrybos dainų plokštelę, "Sodžiaus garsai", kurioje liko užrašytas jos balsas, kitaip ir nebūtų likę jos gyvo prisiminimo.

Mirtis dainininkę pasiglemžė pačiais jos geriausiais metais, kada ji jau buvo ne tik pasiekusi aukštą dainavimo stažą, bet ir turėjo atvirą kelią patekti į New York City operą, apie ką ji nuo seno svajojo.

Juozas Stankūnas, tėvas ir Irenos pirmasis muzikos mokytojas.

Muzikinis pasirengimas

Irenos muzikos mokyti pradėjo dar vaiku būdama, o jos pirmasis mokytojas Sao Paulo mieste, Brazilijoje, kur Stankūnas buvo lietuvių chorų vedėju, muzikos mokytoju ir parapijos vargonininku. 1949 m. Stankūnai atvyko į JAV ir išsikūrė New Jersey valstijoje, pradėjo dalyvauti lietuvių ir amerikiečių muzikos gyvenime.

Irena pradžioje trejetą metų mokėsi piano pas Aleksą Mrozinską, o 1956 m. pradėjo studijuoti dainavimą ir muziką New Yorko Juilliard School of Music, kurią baigė 1962 m. pavasarį.

Koncertuose ir operoje

Dar studijuodama Irena pradėjo dalyvauti lietuvių ir amerikiečių koncertuose, o 1962 m. kaip solistė dalyvavo New Yorke Lincoln muzikos centro atidaryme. Vėliau ji dideliu pasisekimu dainavo beveik visose didžiosiose lietuvių kolonijose, jau neskaitant New Yorko ir New Jersey, kur ji būdavo dažna viešnia.

Ją publika buvo pamėgusi dėl jos grakščios išvaizdos, gražaus ir gerai išlavinto balso, gero atlikimo ir tarties. Jos koncertų programoje buvo ir specialiai jos balsui jos tėvo sukomponuotų dainų.

Septynerius metus ji dirbo kaip operos solistė, pirma Patersono Lyric teatre, o vėliau New Jersey

Vienybė, 1981, m. lapkričio 21 d.

operoje. Gilindama savo dainavimo studijas pas New Jersey valstijoje pagarsėjusį operos solistų parengimo specialistą, kuris buvo ir pats dirigentas, Stankūnaitė turėjo progos patekti į tikrų profesionalų artistų tarpą.

Repertuaras

Savo repertuare ji turėjo septynias operas, kurių partijas mokėjo atmintinai originalia kalba. Jos pirmutinė rolė—Miuzetos—buvo Puccini "La Boheme" operoje. Joje ji debiutavo 1974 m. Po to buvo Elvyros partija Mozarto "Don Giovanni" ir to paties kompozitoriaus "Figaro vestuvėse" Suzanos partija. Bizet "Carmen" operoje ji dainavo Michaelą, Gounod "Fauste"—Margaritos ir Verdi "Traviatoje"—Violetos bei "Rigoletto"—Gildos partijas.

Be operos, Stankūnaitė soprano partijas atlikdavo oratorijose, kaip Handelio "Mesijas", Rossini "Stabat Mater" ir kt. Gerai valdydama fortepijoną, ji pati operas paruošdavo, nereikėjo kitų pianistų.

Tėvo talkininkė ir mokytoja

Irena nemažai talkino savo tėvui jo muzikinėje veikloje ir tarnyboje. Ji buvo nuolatinė jo padėjėja šv. Patricko parapijoje, kur Stankūnas vargoninkauja jau 28-uosius metus: prie vargonų, prie piano, prie muzikinių programų sudarymo, o vienu metu net šv. Patricko High School chorą vadovavo. Ypatingai ji daug padėdavo tos mokyklos kasmetinių koncertų metu, kada dažniausiai rudenį buvo parengiama operetė ar koks muzikinis veikalas. Ji padėdavo paruošti vokales partijas: prie fortepijono, tėvui grojant vargonais, su orkestrėliu akompaniamentą sudarydavo.

Irena talkino tėvui ir Lindene jo įsteigtoje muzikos studijoje, padėdavo kasmetinių mokinių rečitalių rengime, net pati paskambindavo ar padainuodavo. Ji dešimt metų, nuo 1954 iki 1964, dirbo ir su lietuvių vaikų chorą Lindeno šeštadieninėje mokykloje. Ten pradėjo mokytojauti pati vos 14-os metų būdama. Pradžioje jai gaidas paruošdavo jos tėvas, bet vėliau ji pati harmonizavo, transponavo ir pritaikė jas vaikams. Su chorą ji dalyvaudavo visose lietuvių šventėse, priedo dar ir pati padainuodama solo.

Jau nebesugrįš . . .

Tokia tai buvo Irena. Jos visur buvo pilna, visiems ji mieliai šypsojosi, net ir tada, kai jau tikrai žinojo, kad jos dienos suskaičytos.

Erdviame svečių kambaryje dar tebestovi Steinway fortepijonas, jos ilgametis gyvenimo draugas, bet jau nesugrįš Irena nei prie jo, nei prie savo vyro, daktaro Jacinto da Silva, savo dukrelių, tėvo, nei visų, kurie ją mylėjo kaip žmogų ir kaip menininkę. Ji atgulė Elizabetho Evergreen kapinėse šalia prieš keletą metų mirusios savo mamytės.

Irena Stankūnaitė-Silva [1940-1981]

Dail. Vytauto Igno tapyba ir grafika

Vytauto Igno tapybos ir grafikos paroda—kūriniai dešimtmečio bėgyje netilpo Kultūros židinio didžiosios salės sienose—reikėjo 4 stovų talkos.

Igno kompozicijų siužetai susiję su mūsų dvasiniu gyvenimu, vienu ar kitu jo aspektu—nacionaliniu, religiniu ar bendrai žmogišku turiniu. Šalia to dar yra mitologinių motyvų, pasakų, legendų ir buitinių kasdienybės epizodų.

Igno kūryboje siužetiniai simboliai tokie gausūs yra lyg kokia priedanga, maskuojanti tikrąjį dailininko siekį—išreikšti nuotaiką, pergyvenimą ar idėjinį polekį. Jo kūrinii objektai yra krikščioniškos kultūros simboliai, kartu jie yra ir lietuviški mums artimi ir brangūs. Jie mus traukia ir šildo, nes dailininkas, išreikšti savo vizijai, suranda tinkamą formą, dažnai puošnią, ornamentuotą mūsų liaudies kūryboje randamais įvaizdžiais.

Igno kūryba yra plačioje srovėje, kuri apibūdinama įsigalėjusiu terminu—poimpresionistė dailė. Jos esminis bruožas ir siekis yra žmogaus individualus dvasinis gyvenimas.

Dailininko tikslas surasti jo išraiškai savitą—originalią formą ir stiliu.

Sios srovės dailėje, dvasinės realybės siekimas kūrybiniam akte—pradininku yra modernistas V. Kandinskij (1866-1944).

Igno grafika šioj parodoj dominavo ciklas Lietuva. Cikle randame visas Lietuvos provincijas. Dailininko siekta ritmine dinamika ir buitinių detalėm apibūdinti atskiras Lietuvos dalis skirtingas terminu dialektu, žmonių charakterių, papročiais, gamtovaizdžiu. Kaunui, buvusiai laikinajai Lietuvos sostinei skirta atskira kompozicija. Reikia atidaus žvilgsnio, pajusti to ciklo kompozicijų esminius skirtumus.

Paroda vyko spalio 17-18 d. savaitgalį. Buvo visais atžvilgiais sėkminga. Ją rengė ir globojo New Yorko skaučių tuntas Neringa, kuriam vadovauja Birutė Kidolienė, ji pradėjo ir parodos atidarymą.

Jonas Kiznis

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

Menkos pabaltiečių pirmenybės

Šių metų pabaltiečių krepšinio pirmenybės, įvykusios Chicagos Marquette parko Fieldhouse patalpose lapkričio 7-8 dienomis buvo menkos ne tik komandų skaičiumi bet ir lygiu.

Pradžioje išsiuntinčiuose aplinkraščiuose buvo padarytas komandų apribojimas—aštuonios komandos, iš kurių pusė buvo skiriama lietuviams, trys vietos—latviams ir viena—estams. Tuomet atrodė, jog atsiras daugiau komandų negu reikės. Tačiau tuoj paaiškėjo, kad to neatsitiks ir pirmenybių rengėjams (Vid. Vakarų apygardai, vad. Z. Žiupsnys) su A. Bielskaus talka reikėjo raginti klubus, kad jie teiktųsi žaidynėse dalyvauti. Savaitę prieš žaidynes komandų buvo pririnkta 6, tačiau trumpai prieš žaidynes jų skaičius nukrito iki 4 kuomet atsisakė dalyvauti Toronto Vytis ir Clevelando Žaibas.

Nežiūrint, jog čia skaitėsi pabaltiečių pirmenybės, tačiau teikėsi dalyvauti tik viena latvių komanda (ir ta pati iš Chicagos) ir visai nebuvo estų. Tačiau kukliose "išeičių" sąlygose tas jau nebuvo labai tragiška, nes prie panašių vaizdų per eilę metų jau esame pripratę.

Tačiau nors komandų buvo nedaug, bet visos su vardais: latvių Dauguvos Vanagi yra šiuometinis JAV latvių meistras, Chicagos Neris buvęs, o Chicagos Lituanica—dabartinis Š. Amerikos lietuvių vyrų krepšinio meistras. Cicero Ateitis yra buvęs Š. Amerikos lietuvių jaunių krepšinio meistras.

Taigi bent iš vardų atrodė, kad komandos turėtų būti neblogos. Tačiau aikštėje vaizdas buvo kiek kitoks: Lituanica atrodė jau per daug pasenusi, o žaidėjai užsiauginę gražius pilvukus kažkaip nelabai "apetitnai" atrodė. Gerai, kad į žaidynes atvyko jau Chicago aplėdęs ir kitur medicinos praktika

pradėjęs Lituanicos buvusi žvaigždė dr. A. Baris, kuris vistiek yra dar stipriausias komandos ramstis, nežiūrint, kad ligoniams receptų rašymas jam neleidžia atsidėti krepšiniui. Rungtynėse su Ateitimi jis sumetė 19 taškų, o su Nerimi—16.

Gana neblogą vaizdą paliko Neris, turinti amžiumi jaunesnių ir simpatiškesnių žaidėjų. Joje gerai darbavosi jau irgi šiek tiek nusipėjęs T. Butkus, kurį gerai pastūmėdavo G. Šimkus (jie rungtynėse prieš Lituanicą pelnė po 18 taškų).

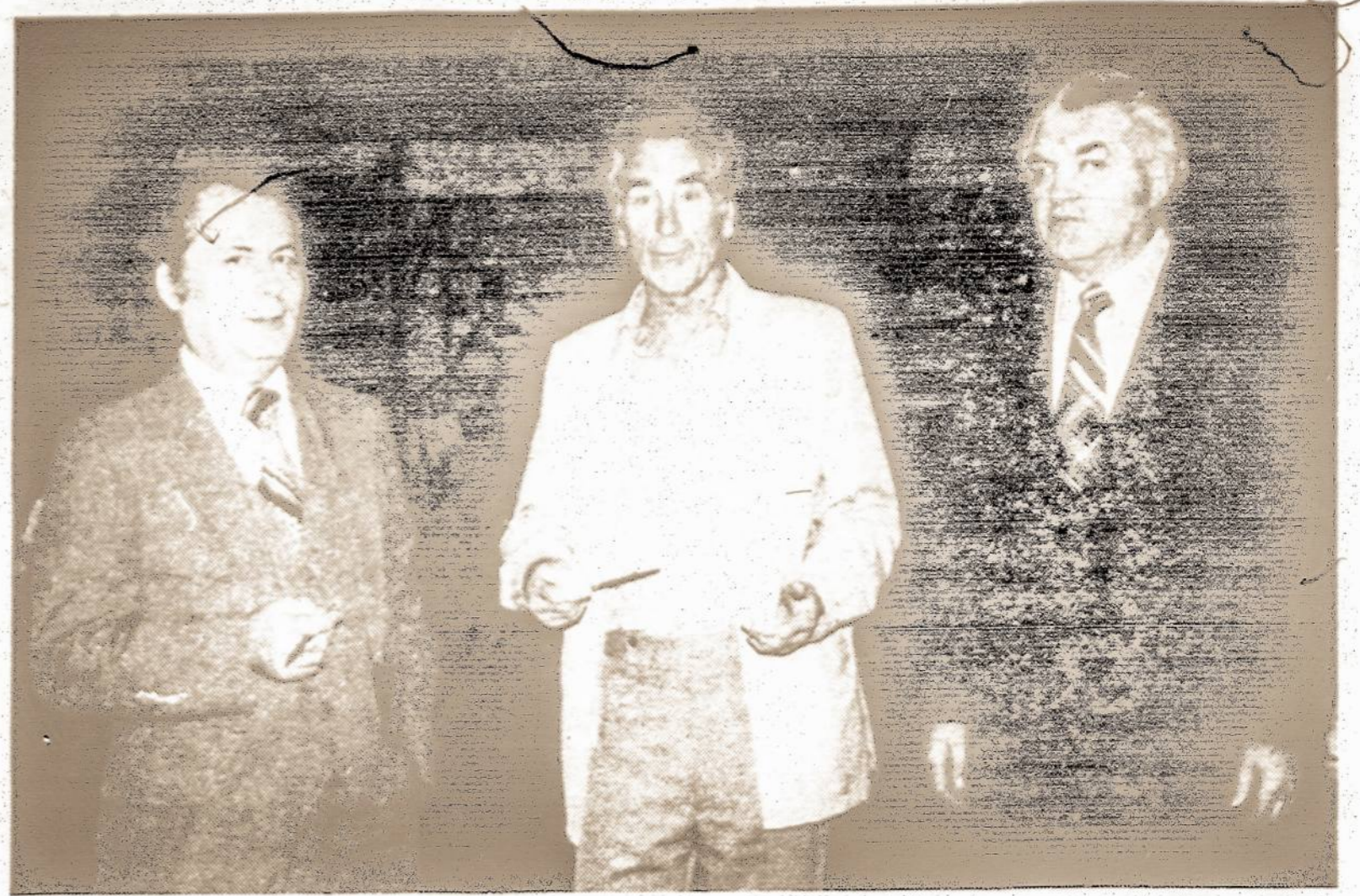
Kiek atsilikusi buvo latvių komanda, nors vyrai dar jauni ir atletiški, bet stokoja ūgio ir daugiau patyrimo. Nežiūrint to rungtynėse prieš Nerį jie gerai laikėsi ir pralaimėjo tik trijų taškų skirtumu.

Cicero Ateitis buvo pati jauniausia ir mažiausia pakaitų turinti komanda, tad vilčių laimėti jiems beveik nebuvo. Nežiūrint to, visą pirmąjį kėlinį prieš Nerį Ateitis vedė ir tik paskutinėse sekundėse buvo pasivyta. Tačiau ir po pertraukos Cicero jauni vyrai dar trumpam išėjo į priekį, bet be pakaitų turėjo pralaimėti. Antrąją dieną prieš latvius irgi pradžioje pirmavo, tačiau vėliau išsikvepė, ypatingai kuomet nepasirodė gerieji komandos žaidėjai. Tačiau šiaip atrodė, jog turint dar porą žaidėjų Ateitis gali būti lygiavertis priešininkas geriausioms mūsų komandoms.

Rungtynėse dėl pirmos vietos kovojo Lituanica ir Neris (šiaip buvo žaidžiama taškų sistema) ir čia laimėjo Neris 69-65. Pirmasis kėlinys baigėsi pas 31, bet antrame tuojau atsiplėšė Neris 7 taškų skirtumu. Tas pranašimas tuoj pat išgaravo ir vienu momentu Lituanica buvo persvėrusi 63-58. Bet likus trims minutėms iki rungtynių pabaigos atgijo Neris, kuri tuojau

Š. Amerikos pabaltiečių varžybų Chicagoje nugalėtojai—Chicagos Neris komanda su vadovais: [klūpo iš k.] D. Vidžiūnas, T. Butkus, C. Moore, G. Šimkus, Z. Žiupsnys. Stovi: V. Liškūnas, A. Ložica, C. Butkus, J. Ivanovskis, T. Vaitkus, S. Bukas, A. Dagys, D. Stankiewicz ir M. Dachota. Nuotr. Z. Degučio

Š. Amerikos pabaltiečių varžybų metų susitinka Neris klubo pirm. A. Liškūnas [dešinėje], dabartinio ŠALFASS narys V. Grybauskas ir Ateities klubo pirm. Ed. Šulaitis. Nuotr. Z. Degučio

perėmė iniciatyvą į savo rankas, kuomet dr. Baris išsifolavo, o senimas jau beveik negalėjo palakstyti.

Per žaidynes būta visai neblogų momentų. Gaila, kad publikos beveik nepasirodė (jeigu neskaityti apie tris desėtkus galvų, kurios beveik sėdi visada salėje). Jau teko įsitikinti, jog sporto varžybos mūsų tautiečiams nėra įdomus laiko praleidimas.

SPORTO VADOVYBĖ CHICAGOJE

ŠALFASS—lietuvių sporto sąjungos suvažiavime lapkričio 14-15 dienomis Clevelande, renkant naują valdžią, iš 3-jų sąrašų laimėjo Chicagos sąrašas, kuriame dominavo žinomieji sporto veikėjai—V. Adamkus, R. Dirvonis, A. Lauraitis ir kt.

Plačiau apie tai parašysime sekančią kartą.

AUKSO MEDALIS—R. VILIMAITEI

Kanadoje dėl pasaulio merginų rankinio čempionato medalių rungtyniavo vienuolika komandų—TSRS, Jugoslavijos, VFR, Pietų Korėjos, Danijos, Kinijos LR ir Italijos, Olandijos, JAV, Prancūzijos, Kanados merginų rinktinės. Šešios pirmosios po varžybų trijuose pogrupiuose susitiko finale. TSRS merginų rinktinė, pogrupyje, kur susitiko trys komandos, neturėjo jokio vargo. Ji nugalėjo Italijos rinktinę net 44:11, o VFR—25:16.

Finale buvo kiek sunkiau, o iš tikrųjų—sunku nugalėti Jugoslavijos komandą. Jos pirmą kėlinį pralaimėjo 11:13, bet po pertraukos žaidė geriau už savo varžoves ir, išplėšusios pergalę 25:23, pelnė

pasaulio čempionių aukso medalius. Su aukso medaliu namo grįžo ir Vilniaus Eglės žaidėja, VVU pramonės fakulteto darbo ekonomikos specialybės III kurso studentė Ramunė Vilimaitė.

DIDELĖS LIETUVOS SPORTININKŲ PERGALĖS

Jeigu mes domimės ir didžiuojamės Vito Gerulaičio pergalėmis, nors jis nieko bendro su lietuviais nebenori turėti, mums džiugu sužymėti bent dalį Lietuvos sportininkų pasiekimų tarptautinėje arenoje. Jų šiuo metu yra tiek daug, jog reikėtų nemaža vietos bent trumpai juos apžvelgti.

Stai, Miunchene įvykusiose pasaulio irklavimo pirmenybėse net 5 lietuviai tapo pasaulio čempionais. TSRS moterų aštuonvietėje valtyje, kuri tapo pasaulio čempione, irklavo lietuvė Regina Baltutytė, o vyrų aštuonvietėje — Zigmas Gudauskas, Jonas Pinskus, Stasys Narušaitis ir Jonas Narmontas. Valties treneriu buvo irgi lietuvis — R. Rudžionis.

Iš Čekoslovakijoje įvykusiu Europos jaunių stalo teniso pirmenybių du aukso medalius parsivežė kaunietė Jolanta Danilevičiūtė. Vieną jų gavo už žaidimą TSRS merginų rinktinėje — o kitą: už merginų dvejetą.

Tarybų Sąjungos merginų krepšinio komanda, kurioje pasirodė kaunietės J. Kšivickytė ir E. Ruseckaitė, pelnė pirmąją vietą Europos krepšinio pirmenybėse Vengrijoje.

S. Jovaiša ir G. Krapikas buvo TSRS studentų krepšinio rinktinės sudėtyje. Ši rinktinė Kolumbijoje laimėjo didelį tarptautinį turnyrą.

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

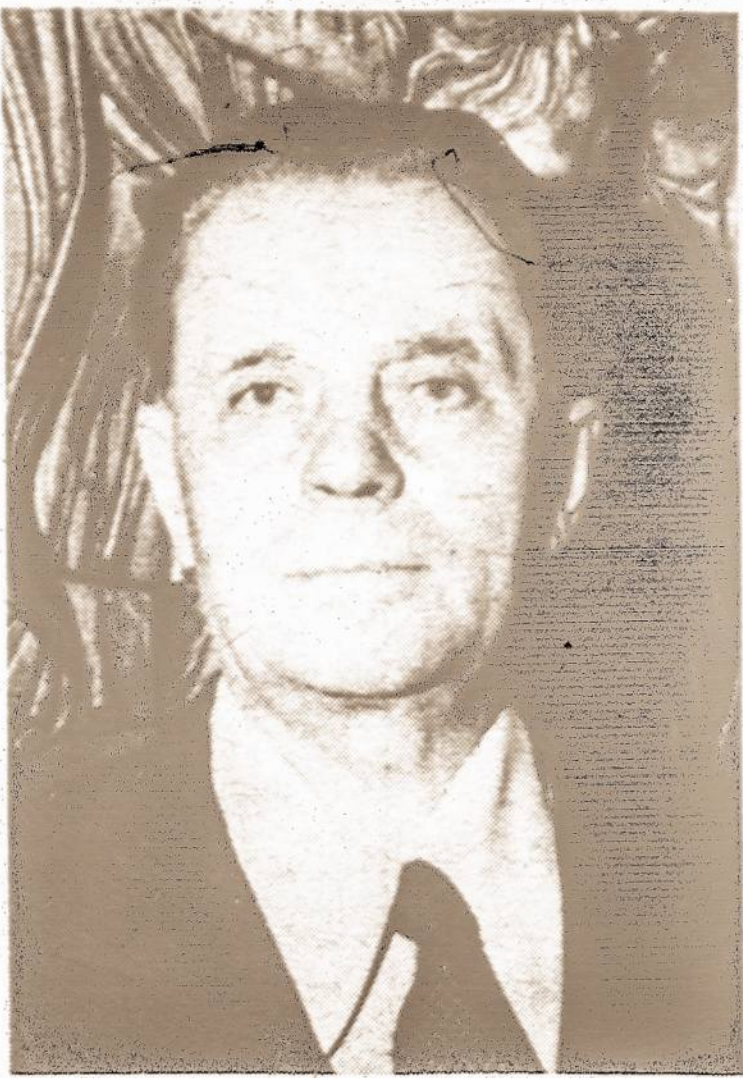

Mūsų specialybė lietuviška duona, pyragai vedybiniam ir kitokiems pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368

MIRĖ JONAS ŠLEPETYS

Eidamas 87-uosius metus amžiaus, lapkričio 15 d. Yonkers, N. Y. mirė Jonas Šlepetys, anksčiau labai veikliai dalyvavęs Didžiojo New Yorko lietuvių veikloje, buvęs daugelio vietinių ir bendrinių organizacijų pirmininku ir valdybos nariu.

Lietuviams jis žinomas ne tik kaip visuomenininkas. Jis buvo Lietuvos kariuomenės pulkininkas ir teisininkas. Į Ameriką su šeima atvyko 1950 m. pabaigoje iš Vokietijos, kur prancūzų zonoje suorganizavo lietuvių tremtinių draugiją ir jai pirmininkavo. Pradžioje buvo apsigyvenęs Detroito, bet netrukus persikėlė į New Yorką, čia organizavo, dalyvavo bendruomenės, teisininkų, lietuvių politinių kalinių, ramovėnų veikloje.

Velionis buvo pašarvotas Šalinskienės šermentinėje, lapkričio 20 d. buvo su juo atsisveikinimas, o lapkričio 21 d. palaidotas Cypress Hills kapinėse, po pamaldų Apreiškimo par. bažnyčioje.

Velionis buvo gimęs 1894 m. vasario 27 d. Narvydžių kaime, Daugalių vals., Utenos aps. 1914 m. baigė aukštesniąją mokyklą Petrapilyje ir 1916 m. karo mokyklą Odesoje. Į Lietuvos kariuomenę įstojo pradžioje 1919 m. ir buvo paskirtas sunkių kulkosvaidžių kuopos vadu Kauno iguloje. Dalyvavo kovose su bolševikais ir bermontininkais, už pasižymėjimus kautynėse apdovanotas Vyčio kryžium su kardais.

1919 m. pabaigoje paskirtas Mažeikių karo komendantu ir tose pareigose išbuvo iki 1923 m. Po to buvo Siaulių komendantu iki 1927 m. 1929 m. baigęs aukštuosius karininkų kursus, paskirtas į kariuomenės vyriausią štabą. Vėliau pakeltas į pulk. ltn. ir į pulkininkus. 1932 m. baigė teisę Vytauto Didžiojo universitete Kaune.

Pasitraukęs iš kariuomenės, dirbo Vidaus reikalų ministerijoje, yra buvęs Zarasų ir Panevėžio apskrities viršininku, o kai Vilnius atiteko Lietuvai—buvo Vilniaus miesto ir apskrities viršininku 1939-1940 m.

1941 m. pradžioje buvo bolševikų suimtas ir kalinamas, išsilaisvino tik kilus vokiečių—sovietų karui. Lietuvos laikinojoje vyriausybėje buvo Vidaus reikalų ministru.

Nuliūdime liko žmona Teodora, dukros—Birutė Venskuvienė, gyvenanti Paryžiuje ir prof. dr. Aldona Janačienė, gyvenanti Yonkers, N. Y., kur velionis ir mirė.

Vienybė, 1981 m. lapkričio 21 d.

Paminklą muzikui Mykolui Cibui šventina Tėvas Petras Baniūnas, OFM, Great Necko Visų Šventų kapinėse. S. Narkėliūnaitės nuotr.

PAMINKLAS MYKOLUI CIBUI

Lapkričio 7 d. Visų Šventų kapinėse Great Necke pašventintas paminklas muzikui Mykolui Cibui, mirusiam pernai lapkričio 5 d.

Dalyvaujant gausiam būriui velionio draugų ir pažįstamų ir našlei Eufemijai, paminklą pašventino Tėvas Petras Baniūnas, OFM. Po to už velionio vėlę Pranciškonų vienuolyno koplyčioje Brooklyne atlaikytos šv. mišios.

Po pamaldų, Kultūros židinio mažojoje salėje velionio našlė buvo surengusi priešpiečius, kurių metu prisimintas prieš metus tragiškai miręs Mykolas Cibas.

Pokalbį pravedė vienas artimų velionio bičiulių—Vaclovas Butkys. Kalbėjo kun. Antanas Kadas, kap. Petras Jurgėla, Antanas Dėdinas ir Bronė Spūdienė. Pabaigoje visiems už atsilankymą ir dalyvavimą paminklo pašventinime ir pamaldose padėjo velionio našlė Eufemija Cibienė.

“TĖVIŠKĖS” EKSKURSIJA KANADOJE IR JAV

Spalio pradžioje Kanadoje ir JAV lankėsi iš Tarybų Sąjungos 18 asmenų visasąjunginės “Tėviškės” draugijos suorganizuota ekskursija, kurioje buvo ir du lietuviai. Tai Lietuvos “Tėviškės” draugijos pirmininkas gen. Pranas Petronis ir Lietuvos operos solistė Birutė Almonaitytė.

Toje grupėje buvo žymių rusų, gudų ir pabaltiečių menininkų. Jie daug kur surengė koncertus, kuriuose atsilankė tiek amerikiečių, tiek emigrantų publikos.

New Yorke vienas tokių koncertų buvo greitomis suruoštas Jungtinių Tautų Dago Hammarskjoldo vardo bibliotekos salėje. Pilnutėlė salė labai šiltai sutiko menininkus ir po koncerto daugelis pasiliko su jais susitikti asmeniškai. Publikos tarpe buvo nemažai lietuvių, latvių ir estų, nors estų menininkų ir nebuvo.

Grupė kelias dienas praleido New Yorke, susipažino su miesto įžymybėmis. Po išvyko keletui dienų į Washingtoną ir iš ten spalio 12 d. sugrįžo į Maskvą.

“Tėviškės” draugijos pirmininkas gen. Petronis New Yorke buvo susitikęs su eile lietuvių kultūros veikėjų, susipažino su jų veikla. Solistė Almonaitytė taip pat buvo susitikusi su eile savo pažįstamų, nes ji jau ir anksčiau su kita grupe yra lankiusis Amerikoje.

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDymo CENTRAS

DR. DONATAS ALEKSANDRAVIČIUS, VEDEJAS

Metro Dental Service, P. C.

116-06 MYRTLE AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrengimai, patogus privažiavimas
Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais
ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: (212) 441-0909

Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos
ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO, VALSTYBĖS IR FEDERALINĖS
VALDŽIOS MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y. 11418
Telefonas: Virginia 6-1800

J. MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MODERNI, VĖSINAMA KOPLYČIA

A. J. BALTON-BALTRŪNAS
LICENSED MANAGER AND NOTARY PUBLIC

660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211
Tel. STagg 2-5043

Juozas Kavaliauskas

LAI DOTŪVIŲ DIREKTORIUS

Licensed Pennsylvania and New Jersey

1601 S. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas DEwey 4-5136

VIENYBĖ

Kasos Kredito Unija jau dabar pradėjo mokėti 9% palūkanų už paprastas taupomasias sąskaitas, į kurias galima bet kada padėti ar išimti pinigus. Tai yra net 50% daugiau, negu bankai duoda už tokias pat santaupas. Kasoje indėliai yra pilnai valdžios apdrausti ir procentai apskaičiuojami nuo padėjimo iki išėmimo dienos. Nei vienam taupytojui nebeapsimoka laikyti pinigų banke, stovėti eilėse ir už santaupas gauti tik 6% palūkanų. Kredito Unija Kasa dabar tikrai pasidarė geriausia taupymo įstaiga visiems lietuviams, nes čia už kiekvieno asmens santaupas mokamas aukščiausias procentas palūkanų. Kreipkitės į Kasą darbo dienomis, šeštadieniais ir vakarais šiuo adresu: 86-01 114th Street, Richmond Hill, N. Y. 11418. Telefonas: (212) 441-6799.

New Yorko Lietuvių Tarybos susirinkimas įvyks gruodžio 1 d. 7:30 v. v. Kultūros židiny posėdžių kambaryje. Susirinkimas svarbus, nes jame bus svarstomi pasiruošimai 1982 m. Vasario 16-osios minėjimas.

SLA 38 kp. metinis susirinkimas, kuriame bus renkama sekantiems metams valdyba ir SLA Pildomajai Tarybai nominacijos įvyks gruodžio 6 d., sekmadienį 1 val. p. p. Fifi salėje, 94-05 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y.

Tą pačią dieną 3 v. p. p. toje pat vietoje įvyks Lietuvių Darbininkų Draugijos susirinkimas.

NEW YORKAS . . .

Atkelta iš 9 psl.

kitas pastatytas, jis atkuria buvusio pastato vaizdą, jo savininkus, gyventojus ir panašiai. Žinoma, geriausiai jis žino apie to miesto lietuvius, kurių tūkstančius yra pažinojęs, tačiau jau daugumos iš jų šiandien gyvųjų tarpe nebėra.

Su red. Valaičiu vieną dieną nukeliavome į tolimesnius priemėsčius—Great Necką, kur yra išikūręs Vienybės buvęs talkininkas Almus Šalčius su savo žmona ir šeima. Nors pats Šalčius nėra milijonierius, tačiau netoliese jo tokių sutvėrimų galima rasti. Jis mums vieną popietę parodė piniguočių rezidencijas ir patys lyg ir pasijautė tokiais beęsą. Jis nusi-vežė ir į vieną parką, kuris turi laivelį priplauką, kur žmonės atvyksta ir su gana brangiais laivais. Beje, jis supažindino ir su to parko prievaizda, kuris pasirodė esąs lietuvis.

Su savo tautiečiais teko susitikti Laisvės saloje vykusioje Pavergtųjų Tautų minėjimo programoje, iškilmėse prie Dariaus-Girėno paminklo ir kitur. Tačiau jų skaičiai, palyginus ankstesnius laikus, jau buvo žymiai ribotesni. Pasirodo, kad New Yorko lietuviai jau šalinasi nuo savųjų renginių, nors tas, aišku, yra būdinga ir daugelio kitų vietovių tautiečiams.

DAR VIENAS MEDALIS

New Yorko Lietuvių Filatelistų Draugija gavo pranešimą iš Austrijos sostinės Vienos, kad tenai įvykus pačiai didžiausiai pasaulio tarptautinei pašto ženklų parodai WIPA, paskirtas sidabro bronzos medalis knygai "Postage Stamps of Lithuania". Tai jau ketvirtas medalis.

Knyga vis labiau įvertinama. Per dvejus metus jos išparduota per tūkstantį egzempliorių.

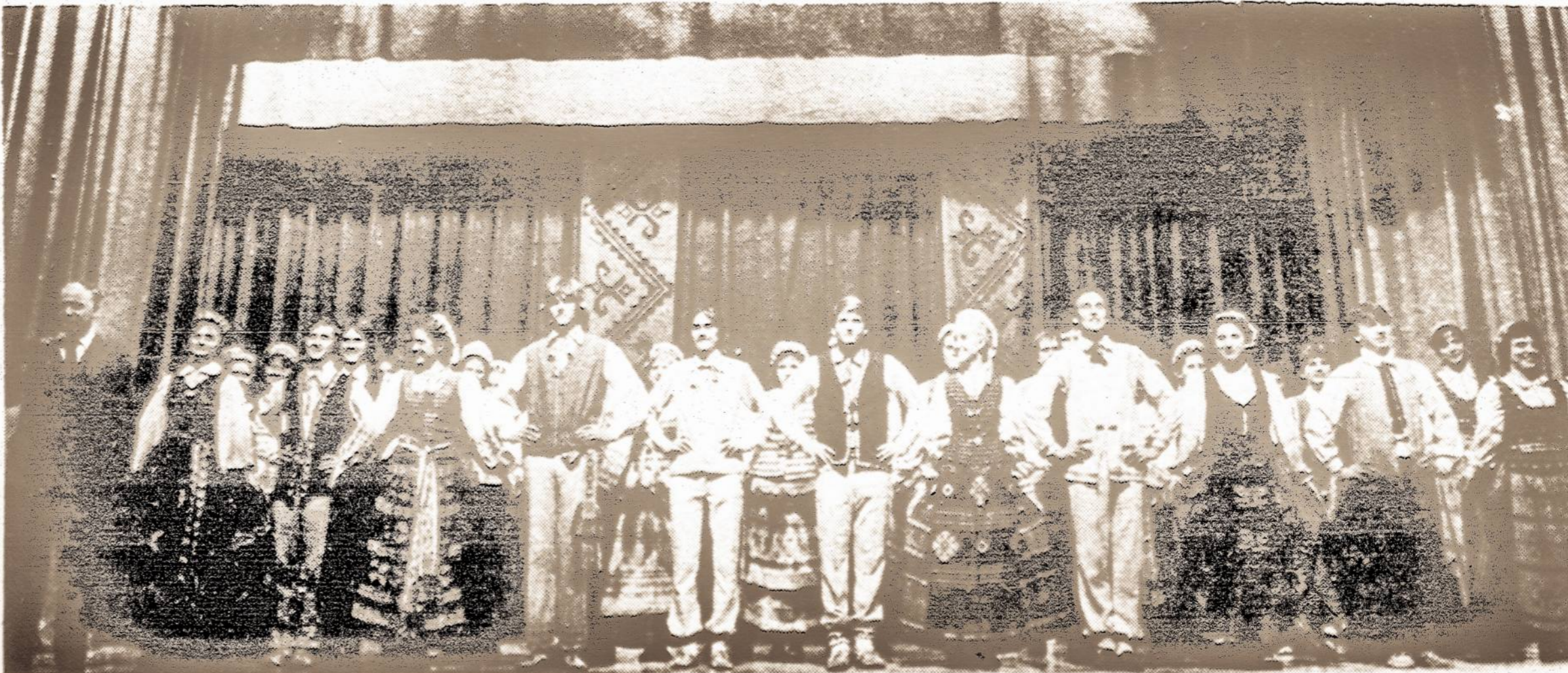
Vienybė tuo taip pat džiaugiasi, nes ji prisidėjo prie šios knygos, surinko tekstą, pagamino visas ženklų iliustracijas ir kompoziciją. Tai Juozo Tysliavos jr. dėka.

DR. POVILAS PAULIUKAS NEW YORKE

Vilnietis kraujagyslių chirurgas dr. Povilas Pauliukas šiuo metu stažuojasi New Yorko universiteto ligoninėje. Jis nemaža domisi vietos lietuvių veikla, lanko jų renginius ir pan. Neseniai jis gavo žinią, kad Lietuvoje mirė jo brolis Leonas Pauliukas.

Irena Smieliauskienė, Chicagos ansamblio "Grandis" vadovė, dėkoja newyorkiečiams už šiltą ansamblio susitikimą.

Chicagos tautinio ansamblio "Grandis" dalyviai, išsiriškiavę prieš New Yorko publiką Laisvės žiburio

koncerte lapkričio 14 d. Kultūros židinyje.

S. Narkėliūnaitės nuotr.

Vienybė, 1981 m. lapkričio 21 d.

Detalė iš "Grandies" pasirodymo Laisvės žiburio koncerte.

CHICAGOS ŠOKĖJAI SUŽAVĖJO NEWYORKIEČIUS

Nors New Yorke yra ir savas tautinių šokių ansamblis ir gražiai šoka, bet į chicagiečių "Grandies" koncertą, kurį surengė Laisvės žiburio radijas lapkričio 14 d., publikos prisirinko kaip retai kada. Jos buvo tiek daug, kad sunku buvo apsukti visose Kultūros židinio patalpose.

Iš Chicagos atvykęs jaunimas pateikė poros valandų programą, kurios pradžioje buvo tautiniai šokiai, o antrojoje—stilizuotų ratelių pynė "Kai aš šokau su šelmiu berneliu".

Visus žavėjo ne tik patys šokiai, bet ir virtuoziškas akompaniamentas, akordeonu grojant Ažuolui Stelmokui. Koncerto pabaigoje, šokėjams išsiriškiavus scenoje, prabilo koncerto rengėjas Romas Kezys, pirma padėkojęs "Grandies" ansambliui ir jo vadovybei, o po to ir publikai, taip gausiai susirinkusiai, koncerto bilietų platintojams ir kitaip prie jo prisidėjusiems. Scenon buvo iškviesta ansamblio vadovė Irena Smieliauskienė, jai įteikta gėlių. Ji ir pati tarė žodį, savo ir ansamblio vardu dėkodama visiems už šiltą sutikimą.

Po koncerto publika jaukia nuotaika vaišinosi prie stalų ar šoko. Stelmoko orkestrui grojant. Buvo turtinga loterija.

Ši buvo pirmoji "Grandies" viešnagė New Yorke. Tuo būdu ansamblis dabar prie savo gausybės koncertų vietų prisidės ir New Yorką, kur buvo suvažiavę tautiečių ne tik iš Didžiojo New Yorko, bet ir tolimesnių vietovių. Laisvės žiburio radijo vadovybės nuopelnas yra tas, kad ji savo koncertam kiekvieną kartą pasirenka vis koki nors vertingą ir įdomų meninį vienetą, pasikviečia jį iš toliau, nesibaimindama su tuo surištu didesnių išlaidų.

Lietuvos Istorija, redaguota A. Šapokos, jau yra atspausdinta. Šios IV-osios laidos daugelis laukė nuo 1949 metų, kai Vokietijoje buvo atspausdinta III-oji laida. Knyga galima įsigyti tiesioginiai pas leidėjus.

Lietuvos Istorija turi 694 puslapius su daugybe iliustracijų ir paveikslų. Trys istoriniai Lietuvos žemėlapiai, J. Mateikos Žalgirio mūšio reprodukcija ir kryžuočių vėliavos yra atspausdintos spalvotai. Knyga irišta į gražius kietus viršelius ir yra tinkama dovana kiekvienai progai. Knygos kaina \$17.00. Užsakymai siunčiami: Vydunas Youth Fund, Inc., c/o P. Minkūnas, 3425 W. 73rd St., Chicago, Ill. 60629.